

Előfizetési feltételek:

Egy évre 10.— Pengő
 Hat óra 5.— Pengő
 Három óra . . . 2.50 Pengő

TELEFON 98

BARS

Ára: 20 fillér

Hirdetések: Díjszabás szerlnt. Gyakorl
 hirdetők és a velünk összekötötésben
 levő hirdető Irodák árengedményben
 részesülnek

Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendőek
 Kéziratok vissza nem adtnak
 Felelős szerkesztő: Dr. KERSÉK JÁNOS

Megjelenik minden vasárnap reggel
 Főszerkesztő: KOPERNICZKY KORNÉL
 Főmunkatárs: Dr. KERSÉK LÁSZLÓ

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat
 a kiadóhivatalba kérjük utasítani
 A lap kiadója: NYITRAI ÉS TÁRSA

Földindulás

(Kv) Földindulás a címe Kodolányi János szindarabjának, amellyel a budapesti Belvárosi Színház a kitűnő dr Patkós György igazgató vezetésével a visszacsatolt Felvidéken tett körutja során Lévat is felkereste.

Ez a darab megérdemelné azt, hogy állami támogatással az egy-kes vidékek minden faluját bejárja vele a valóban nagyszerű együttes, hogy felgyujtáná az egyékes nemzedékek lelkét, feltámasztáná benne a lelkiismeretet, a magyar fajtáért, a magyar nemzet jövőjéért való felelősségérzetet, önmarcangoló aggodást és fájdalmas tépelődést. Ezt a darabot a nép közé kellene vinni, mert a nép bizony nem megy utána.

Azokon a helyeken, ahol személyes tapasztalatok révén nem ismerik ezt a nemzetgyilkoló problémát, talán nincs is az a döbbenetes és lélekre vágó hatása, mint volt pl. Léván, ahol évtizedek óta harcolnak a garamvölgyi magyar nép beteges felfogásának megváltoztatásáért az egykével szemben. Ahol ezt a problémát, amely a magyar nemzet fájának gyökerét oly régen rágja, nem ismerik személyes élményeken keresztül: ott bizonyára nagy a hajlamosság ráfogni Kodolányi darabjára, hogy az csupán irodalom, egy író bőségesen áradó hatalmas fantáziájának drámai megjelenése.

Nálunk ez másként volt! Noha Kodolányi Földindulása a dunántúli Ormánságban játszódik le, alakjait, szereplőit mi itt a Garam völgyében éppen olyan jól ismerjük, mint ő. Azok a szerencsétlen magyarok, a Földindulás tragikus hősei éppen úgy itt élnek a Garam partján, mint az Ormánságban, vagy az ország más egyékes vidékén.

Ismerősünk a jólétét, a vagyont, a földért a családi boldogságot és a nemzet jövőjét kockára vető magyar földműves. Jól ismerjük a falusi anyámasszonyokat, akik erkölcselenséggel vádolják a többgyermekes anyákat és inkább „elkenetik” a második magzatot, ne hogy a családban megszavazja az örökösödési rendet megszületésével. Itt járnak köztünk a sápadtarcu garamvölgyi menyecskék, mindenki tudja, hogy mi lopta le az arcuk egészséges pirját. Ismerjük azokat, akiknek lelkét összetörte az egyke halála és ismerjük azokat, akik nagy fájdalmukban az elhalt egyke

Szlovákia helyzete

(B. É.) A protektorátus alatt élő Szlovákia, amellyel közvetlenül határos ország vagyunk, most éli legnehezebb napjait. Ez a kis állam, amely magáról fennren hirdeti függetlenségét és önállóságát, gazdaságilag, de más tekintetben is viseli azokat a nehézségeket, amelyek még a sokkal jobb körülmények között élő államoknál is zökkenőket okoznak olyan transzponáció alatt, mint amilyen alatt a kis Szlovákia átesett.

Lakosai szlovákok, magyarok, németek és rutének. Ez is éppen elég nehézséget támaszt, mert a magyar-szlovák és a szlovák-német ellentétek lépten-nyomon kiütözköznek A szlovák népet jól ismerjük. Legfőbb tulajdonsága szinte határtalan igénytelenség. Önálló politikai véleménye alig van, követi papját, tanítóját s általában azt az intelligenciát, amelyik népszerűséget keres és szavát hallatja. Szlovákia gazdasági és szociális helyzete nem valami kezegethető képet mutat. Mégis tudnunk kell, hogy népe igénytelensége folytán nagy szociális megérzőkötődások nem következhetnek be, mert amíg a mindennapi kis kenyért és krumpli rendelkezésére áll, ez a nép nem fog lázongásba törni. Most határozottan nagy nehézségekkel küzd, de nem áll érdekünkben, hogy nagyobbak lássuk szomszédunk elcsesztését, mint amit az valóban mutat.

Tény, hogy Szlovákia fogyasztási rétegei feltűnően megcsappantak. A cseh hivatalnokai kar és a nemrég még ott állomásozó csendőrök és pénzügyőrök, valamint a cseh katonaság igen erős fogyasztórteget teremtettek. Ezek távozása, leszerelése és kiutasítása után a fogyasztás mindinkább csökken, ami azt eredményezte, hogy a mezőgazdasági termények ára jelentősen visszaesett. Ily módon egészségtelen olcsóbbodás következett be, aminek oka egyrészt a fogyasztás csökkenése, másrészt a kereskedelmi szervezetek fogyatékosága. A szlovák állam a kiesett fogyasztó rétegeket nem tudja azonnal és megfelelő módon pótolni, főként azért, mert saját tisztviselőit korántsem fizetheti oly mértékig, mint tette ezt a cseh-szlovák állam, de az is tény, hogy az új tisztviselői

kar igénytelenségében és anyagi megalapozottságában messze alatta van a régi cseh-szlovák rezsim hivatalnokkarának. Az az olcsóbbodás azonban, ami a fogyasztás csökkenése által előállott, komoly gondokat okoz a mezőgazdaság számára, amely gubonáját és állatállományát kénytelen igen alacsony árnívón tovább adni, de még így sem sikerült a fogyasztást megfelelő nivóra emelni.

Egyes élelmicikkekben komoly és érzékeny hiány mutatkozik. Így különösen zsirban és szalonnában s a gyarmatőrök lassanként teljesen hiányognak. Még ilyen élelmészési hiányok miatt sem szabad azonban feltételezni, hogy Szlovákia közéletelmészésben katasztrófa következhet be, mert ismerve a nép hallatlan igénytelenségét, a hiányokat pótolhatják más tömegélelmészési cikkekkel, mint amilyen a burgonya, a káposzta, kenyérmagvak, amik viszont elegendő mennyiségben találhatók Szlovákia területén. A gyárpar fokozatosan csökkenő kapacitással dolgozik. Különösen azok a gyárak, amelyek külföldi nyersanyagot használtak ezideig. Ennek következménye az lett, hogy majdnem minden tüzemnél történetek munkaelbocsátásokról. A jobb minőségű árukban feltűnően nagy hiány mutatkozik. Így nincs jobbajta azóvet, len és vászonru. Kifogyóban van a szappan, a különféle drogeria és gyógyszerárú. De mindez áthidalhatlan zökkenőt mégsem okoz, mert ismét a szlovák nép közimert igénytelenségét kell felemlíteni, amely nép ezeket a minőségi árukat, ha kell, nélkülözni is tudja. Annál inkább érinti a néptömegeket a pipadomány hiánya, aminek pótlására egyelőre nem tudtak megoldást találni szlovák kormánykörökben, bár újságokban és felhívásokban beígérték azt. Egyes ípcikkelt terén jelentékeny áremelkedés mutatkozik. Az ugynevezett agráröllő, amivel szemben Magyarországon kemény harcot vívtunk hosszú esztendőknél át, egyre jobban tágu, amit fokoz a spekuláció és a falvakban észlelhető tökéletes kereskedelmi szervezetlenség.

A kis Szlovákia, bizony erősen érzi a nyakába szakadt önállóságában súlyos önállótlanyságot. Az óhajtott protektorátus igyek-

emlékének megörökítésére áldozatokat hoznak. Persze, ez az áldozat kisebb, mint a második gyermek részére szóló családi örökség lett volna. Ismerjük azokat, akik jobban szeretik a földet a saját életüket tovább élő gyermeknél, a magyar nemzet jövő erősségének biztosításáért. Érezzük és látjuk itt is a temetés után beszegezett ajtaju és omladozó magyar porták tragikumát és a cseh megszállás alatt remegve lestük mi sorsa lesz annak a magyar falunak, amelynek iskolája felett a cseh kormány meghuzatta a lélekharangot azzal az ürügyel, hogy kevés benne a magyar gyermek. Még jó, hogy kellő időben észre tértek és „kölcsonkért” gyermekekkel népesítették be a fenyegetett iskolákat. Sok gyermekes gazdasági cselédeket hoztak be a faluba.

Ismerjük a keneteshangu szektásokat, akik az egyensúlyt veszített garamvölgyi magyarok lelkeire kivetették a hálójukat.

Látjuk itt a nyelvhatáron a fenyegető sok tragédiát és a lelkünkben könnyeket hullatunk. Kodolányi Földindulásában a sváb alkuszik a pusztuló portára; itt más nemzet fiai várják az alkalmat és időt a gazdasági térfoglalásra. A helyzet egytormán tragikus, csupán a személyek változnak, de a veszteség eggyé: a magyar nemzeté!

A Földindulás úgy járta be a gazdag élet örömeinek ígérését sugárzó tavaszi magyar tájakat, mint egy gyászlobogó, amelyet olyan halott előtt visznek, aki még sokáig élhetett volna, ha a szülei meg nem ölik. . .

azik a szülősvizet pénzügyi helyzetet enyhíteni, de a rendelkezésére bocsájtott külföldi devizák és valuták, valahogyan, nem a külföldi nyereségek beszerzésére fordítatnak. Hogy hogy, azt most ne keressük. Tény, hogy az alkotmánytervezés értelmében a kormány legutóbb felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a váltópénz pótlására 10 és 20 koronás értékű új papírpénzt bocsásson ki, egyelőre 100 millió K. értékben. A régi prágai Csehszlovák Nemzeti Banknak az államszövetség megszűntekor közel 2,4 milliárd koronát kitevő arany és nemes érmekészlete volt. A protektorátust gyakorló németek ennek egyegyedét ígérték a szlovákoknak, amiből kaptak is, 100 millió koronáért, külföldi devizák és valuták, de a 100 millió máris elfogyott és így, a szlovákok újabb kéréssel fordultak protektorathoz, ahol ígérték is újabb 80 millió koronás értékű deviza kiutalását.

Az idegenforgalom és a szlovákiai nagy fürdők élete siralmas képet mutat. Csak egyetlen példával világítunk a lesújtó helyzetre, amikor Pöstyén esetét tárjuk fel. Az idén pünkösdkor a vendéglétszám 14 volt. Tavaly ugyanebben az időben 1045 fürdővendég látogatta meg Pöstyént. A többi fürdő szinte teljesen üresek. Mindezt a ténybeli adatot azért tárjuk olvasóközönségünk elé, hogy tisztán lássa a szomszédos kis Szlovákia keserves vergődését az óhajtott önállóságban.

Ezen a nehéz napokon egyedül népének közismert szinte hihetetlen igénytelensége mentheti át csupán s az a jó szomszédi viszony, amit a környező államok mutatnak Szlovákia iránt, közöttük is magyarok is, akik ezer esztendő óta nem ismerünk elhatároló országhatárt egymás között. De ha ők így akarták, ám boldoguljunk a megük lábán, ha azon meg tudnak állni.

hatalmi alakulatai védték meg a Felvidéken a tótok rablásai ellen a polgárok vagyonát. Faragó Ede hadnagy Galszócánál a karhatalmi csapatánál tiszteres tulijában és tulerőben levő cseheknek feltartóztatta és a cseheknek 198 fonyi veszteséget okozott. A Pálmay-csoport volt az, amelyik nemzeti színű kordát tűzött fel sapkarózsza gyanánt és nemzeti zászló alatt küzdött a vörös hadsereg kötelékében a csehek ellen és ez a csoport volt az, amelyik a polgárok vagyonát a vörös katonák elől megmentette, a már elvetett pedig a jogos tulajdonosoknak visszaadta. Épen ma egy hete 1939. év június hó 4 én tartotta bajtársias összejövetelét és táborozását a Pálmay-csoport Ipolyságon egy igen kedves, lélekemelő, megrápor, igen sikerült ünnepély keretei között, — mégpedig a gyalgatos trianoni békediktátum évfordulójának napján.

Dicső kedves és szeretett ezredparancsnokunk, vitéz Németh (Deisler) Károly tábornok ur az általa hön szeretett honvédeit gyűjtötte össze Csonka Magyarországra területén. Tiszti összejöveteleket rendezett, a 14-es honvéd tiszti minden hóban a Muzem-kávéházban jött össze.

Évente ezredünnepeket rendezett Budapesten és Esztergomban is a város, a dicső emlékü piskorovici útközet emlékére. Esztergomban a vár falába beépítve a kis Duára nézve áll a m. kir. nyitrai 14. honvédyalozred emlékműve.

Ezen összejövetelek rendezésében segítségére voltak a Budapesten és környékén tartózkodó 14-es honvédtisztek: Vérvelics Imre ezredes, Ujady Béla százados, Forster Jenő főhadnagy.

Esen ezredünnepeken szeretett ezredparancsnokom hívására én is évente megjelenem, — minden húsától és feltűnési vágytól eltekintve és ettől mentesen állítva azt, hogy egyedül, egymagam, — a megszallott Felvidékről.

Hitemet, reményemet, sohasem vesztettem el azíránt, hogy a magyar sors jobbra fordul s ez a reményem és hitem beteljesedett 1938. év november hó első napjaiban. Léva öreg kuruc várának az ormán már magyar nemzeti zászló leng. A csehszlovák köztársaságnak, ennek az államalakulatnak el kellett a föld színéről pusztulnia mégpedig azért, mert ezen államalakulatnak:

a szülőfajla volt: a hitveség, nemző atya: az árulás, keresztanyja: Franciaország, a hazugságoknak öreg, körmön'ont nagymestere. Fuit: volt és meghalt, ayudogjék békében.

A Felvidék felszabadulása csak első lépések a többi magyarlakt területet felszabadításához. Hátra van még Erdély és a többi magyarlakt terület, Szent István koronájának, Szent István országának még hiányzó részei.

Midőn most itt Léva az öreg vár tövében, ezen szintizta magyar városban az ezred egyen kiinduló és felszerelési állomáshelyen fűdözöllek benneteket ádva a magyarok Istenét, kérem őt arra: segítsen meg továbbra is bennünket, hogy a jövő évben már ezredünnepejünk Nyitraon tarthassuk meg. Kérem a jó Isten arra, hogy adjon nekünk ehhez erőt, bátorságot, elszántságot, önmagunkban való bizakodást, fogjunk össze, a hiányzó területeket visszazerezni, kezét kézbe téve, vállat vállhoz téve, munkájuk a magyar haza jobb sorsát, — ha kell fegyverrel, azután pedig munkával, megértéssel, egymás megbecsülésével, tudással, erős, rendületlen magyar szeretettel és akaratlalt, magyar szeretettel a Nagymagyarország megújodásárá.

Jelszavunk legyeny nagy Rikóczi Ferenc jelszava: az Istenért, a Hazáért, és Szabadasáért! Isten hozott Benneteket!

Aszt üdvözlésre

vitéz Németh tábornok válaszl

megindultan. Rámutatott arra, hogy mindama munka, amellyel az ezred dicsőségét szolgálják, hazafias magyar munka, amelyet a nemzet hálás szívvel fogad. A Nagymagyarország feltámasztására irányuló munkában mindannyian vegyünk részt s ha szöletteh az itt levő 14-eseken, látja az arcukon az ígérte

A 14-es honvédek ezredünnepeje Léva

Az elmúlt vasárnap a volt nyitrai 14. honvéd gyalozred tartotta Lévaon ezredünnepejét, a piskorovici diadalmas útközet évfordulóját. Léva ünnepi lobogó díszben, nagy szeretettel köszöntötte vitéz vendégeit, akikhez bensőséges kapcsok fűzik, mert tulajdonképen Léva a 14. ezred anyavárosa volt, az anya fogadta itt a réglatott fiaikat, akiket egy történelmi vihar ereje szerteszórt.

1886 ban állították fel a régi zászlóaljjaiból a honvédezredeket, ekkor alakult a 14. ezred is nyitrai 60., a barsi 61. és az ipolysági 62. honvédzászlóaljaiból. Az ezred törzsenek és parancsnokságának 1889 ig Lévaon volt a székhelye, ekkor helyezték át Nyitraira. A világháboru elsjén a Lévaon állomásozó második zászlóaljat is Nyitraon vonták össze s az többé már nem került vissza hozzánk, mert közben megörtént a nagy nemzeti katasztrófa. De mi fanatikus hittel hittük — amint azt most is éz Németh-Deisler Károly ny. tábornok, az ezred utolsó parancsnoka beszédében is kifejezte —, hogy a 14-esek egyszer visszatérnek még a magyar színekkel fellobogozott városba. Éz ez meg is történt!

Léva mély ünnepi érzésekkel várta a tizenégyeseket. Szombaton este az országzászló alatt 16 kürtös fujta a diasztakarodót, az ünnepe előjelét. A lévai rendezőbizottság vasárnap már kora reggel talpon volt, hogy fogadja a vendégeket. Az ünnepejes fogadtatás a vasuti állomáson történt. Az időbeli beosztás azonban felborult, mert a pesti vonat félórát késett.

Végre 11 óra után a verebélyi fuvószenekar Himnusz-hangjai mellett táborogott a vonat. Vitéz Németh-Deisler tábornok már előbb autón érkezett és a vonat érkezéséig barátságosan elbeszélgetett volt katonáival, tisztekkel, kőzkatonákkal egyaránt, akik közül igen sokat név szerint is ismer még.

A vendégeket a lévai rendező bizottság élén

dr. Gyapay Ede

mély benyomást keltő beszédében köszöntötte.

Nagyméltóságú Tábornok Ur! Kedves Bajtársaim! Nekem jutott azon megtisztelő feladat, hogy a volt m. kir. nyitrai 14. honvédyalozred dicső honvédeit, kik a mai ezredünnepejre jöttek el Léva kurucz városába, itt a pályaudvaron üdvözölhessem. Üdvözöllek benneteket szívem teljes melegével, örömtől repező lélekkel. Isten hozott benneteket.

50 nap mulva 25 éve lesz annak, hogy hadbavonultatok.

1814. év augusztus hó első napjaiban innét indultok el, hogy szermett magyar hazánkat megvédjétek. Ennek immár 25 éve. Egy emberöltő prgelt le. Mi minden történt ezen 25 éves emberöltő alatt: sokan, igen sokan, kik innen indultak el, nem tértek többé vissza. Vagy elesetek, hősi halált haltak, vagy sebesüléstübe, harcraén szerzett betegségekben haláloztak el, sokan hadifogságban pusztultak el. Sokan, kik épen mentek el: csonkán, bázán, betegen, mind rokkantak kerültek hazán.

A világháboru reánk, magyarokra nézve előnytelenül és hátrányosan végződött. Nem a Ti vitézségeken és hősiességeken mulott a háborunak reánk nézve előnytelen, hátrányos kimenetele, — mert hiszen Ti kötelesegtöknek férfiasan, bátran, hősiésen eleget tettetek. Az ellenség katonailag nem győzött le. Ti mindenütt az ellenség földjén állottatok, — de az ármány legyőzte az igazságot. A vitézséget legyőzte a gáncsvetés, árulás, hitzségés, ámitás és gazságv.

Szegény szeretett magyar hazánkat hatfelé darabolták el és osztották szét.

A győztes és kapzi entente hatalmak mások vagyonából és a központi hatalmak területeiből osztottak jutalmakat árúó, veitök együtt tartó bérencsiknek galád árulásukért, hitzségésükért. Pribékjeiket, piszkos, aljas csatlósáikat, szolgálati fegyvertársáikat a központi hatalmak területeiből elégettették ki. Magyarországot pedig mivel fegyverbarátai mellett hűségesen és becsületesen kitartott, felosztották, halálra ítélték.

A m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalozrednek két állomáshelye, Nyitra és Léva Csehszlovákiához került.

20 év egy nemzet életében röpké pillanat, egy emberéletben hosszú idő, jóformán örökkévalóság. Az akarata ellenére Csehszlovákiához kényszerített magyarság döbbenesen szárnyszergetten, hitét és reményét veszítve, fásultán, dermedten fogadta a szomorú és lesújtó eseményeket. Nem ezt várta! Nem ezt remélte!

A csehek a háboru alatt nagyon is megismertük. Éz a gyáva, pribékfaj, mely veitök egy államalakulathoz tartozott, veitök egy katonasorban szolgált, már a háboru előtt, de főleg a háboru alatt, — árulásával az ellenséggel való közrejtásásával mérhetetlen vérvészteséget okozott.

Istenem, hány magyar halt el, hány asszony lett özveg, hány gyermek árva, hány ember rokkant és béna az ő piszkos, aljas aknamunkájuk és árulásuk folytán.

A Csehszlovák államba kényszerített magyarságot rabszolgaként kezelték, meg akarták fosztani: hitétől, nyelvétől, vagyonától, becsületétől, magyar nemzeti érzésétől. Ezért gyűöltük mi, magyarok a csehek. De a magyarok jó és nagy Istenem nem hagyott el bennünket. Az Isten nem siet, de nem is felejt. Az igazság nem jár repülőgép és gyorsvonat sebességével, de az igazság, a magyar igazság mégis napfényre került. Léva nevéhez fűződik elsősorban is a magyar kir. honvédség felállítását, a magyar nemzeti hadsereg magját és előfutárját képező Pálmay-csoport megalakulása, melynek tiszti kara, altiszti kara, legénysége, Léva és környékéről, Selmecbányáról, Garam és Ipoly völgyéből önként jelentkezőkből jött össze. Vitéz Perczel István, vitéz Faragó Ede, Tömörkényi Gyula, Boros Béla, Blumenfeld Imre, négy Budaváry-fiu, dr. Vojnarovszky Dezso és még igen-igen sokan kiknek nevét az idő rövidsége miatt fel nem soroltam, voltak ezen csoport tagjai. A Pálmay-csoport kar-

is erre, hogy mindég az elsők között leszünk. Megköszöni Gyapaynak azt a bajtársi kapcsolatot, amelyet husz éven át fenntartott és Léva városának a díszes fogadtatást.

A vendégek ezután kettőre rendeztek, és a lenn indulókat játszó verebélyi fuvócsenakarral bevonultak a városba. A Verbőczy téri Hovann Árpád vezetésével a lévai 14-esek és a polgári alakulatok üdvözölték a vendégeket, itt a tábornok, aki eddig autón jött, a menet élére állt, amely a Kossuth Lajos térre vonult, ahol ekkor már helyet foglalt a lévai helyőrség.

Dr. Koskó Béla

beszédében ki'ejtette, hogy a 14-esek első utja az országzászlóhoz vezetett a szent szimbólumhoz. Tagadhatatlan az, hogy ma a nemzeti célok és a nép érdekében minden nemzet legnagyobb teljesíthetőségét veszi igénybe. A volt 14-ik ezred tagjai is felemlít fejjel állanak itt, mert beszűlettel hozták meg világháborús áldozatukat a hazáért és az edje meg mai hittek is, hogy ha kell, életüket is feláldozták a hazáért, hogy ez a zászló felszökkenhessen. A beszéd után a volt 14-es tisztek részéről Beluch Imre, az altisztek részéről Levko János őrmester, a közvitézek részéről Prűcsök Lajos a zászló talapatára elhelyezték a díszes babéri oszort.

Ezután megkezdődött az ünnepi tábort szentmise, amelyet

Zachar Ádám

lekéri esperes-plebános, volt táborti lelkész celebrált. A szentmise alatt a Lévai Dalárda ősrégi magyar egyházi énekeket (Győzhetetlen én kőszálam és Őrvendzünk lelkek) adott elő Heckmann István országos karigazgató vezetésével, bensőséges hatással és művészi szépséggel.

Zachar Ádám esperes-plebános mélyenszántó szentbeszédet is mondott az oltártól, amelyben a katona és a vallás viszonyát fejtegette; a vallásosságának nagy szerepe van a hősiességben és a győzelemben is. A 14. h. gy. e. élete a világháboruban még nem záródott le, eszméi élete még fenn áll és a mai ezrednap legnagyobb ünnepélyességével, a szentmisével erősítsük meg régi fogadtatunkat, hogy Istenbe vetett hittel és reménnyel fogunk tovább dolgozni, hogy elvezethessük szent hazánkat nagy céljához. Az esperes-plebános ezután bejelentette hogy a mai szentmisét a meghalt és élő 14-esekért mutatta be az Urnak.

A szentmise után a Lévai Dalárda a magyar Hízekegyet adta elő lélekre szálló szépséggel, majd vitéz Németh tábornok intézett megható üdvözlő beszédet az egybesereglett 14-esekhez. Külön üdvözölte Koromváry (Schmidt) Gyula tábornokot, mint aki Léva az utolsó zászlóaljparancsnok volt, tovább vitéz Berkó István ezredes, az ismert katonai szakíró. Egy film perag 'e előttem — mondta többek között, — Barr, Hont, Nyitra, Esztergom fiai vonulnak fel a harctéren a szemem előtt. Látom Lublint, a szerencsétlen ivargorodi csatát, majd a kárpáti emberfeletti küzdelmet és utána a nagy előnyomulást. Előttem a keletgaliciai harcok és volhnyia, Olyka és az sok-sok bravur, amit ti, kedves fiamot itt véghezvittetek, amit a történelem megörökít. Ritka dolog volt az, hogy a német hadvezetőség is elismerését fejezte ki a 14-eseknek, és jun. 14-ike, a piskorovicei csata, amit ma ünnepelünk, az a nap az, amelyet a hadvezetőség érdemessé tett arra, hogy a történelemben külön felemlít. Felemlíti Erdély védelmét, amelyben az ezrednek orozslánrésze volt, majd az olasz és francia frontot, ahol az ezredet a háború vége érte.

Mint felvidéki — mondta tovább a tábornok — az első három év keserűtől is végig szenvedte itt, de mindég fanatikus hitte, hogy előrehaladott kora mellett is régi ezrede városában, az ősi Léva találkozik bajtársaival. Ez be is következett, most együtt vonultuk be a felbogarozott városba. Az ezred bajtársiassága példaképpel szolgálhat; a bennünket összekötő kapcsolatok a közös emlékek és ezeket a kapcsolatok földi erő szét nem szaggathatja.

Köszönetet mond a páratlan szép fogadtatásért és azt kívánja, hogy a legközelebbi

összejövetel az ezred kiindulási helye (Nyitra) legyen és megköszönte a bajtársaknak, hogy ilyen nagy számban jelentek meg.

Majd a kivonult helyőrség katonáikhoz szölt, a fiatal bajtársakhoz, akiknek ez az ünnep példaképpel kell hogy szolgáljon. A szép gesztusért, amely megerősíti a bajtársi érzést, köszönetet fejezi ki a lévai kat. parancsnokságnak.

Az ősz tábornok, aki a harctéren igazi atyja volt katonáinak, beszéde mély benyomást kellett.

Schubert Tódor

kormányfőtanácsos mondta el ezután következő ünnepi beszédét.

— Most, amikor ezredünk emléknapján, a piskorovicei ütközet évfordulóján ünnepi beszédet kell tartanom, önkéntlenül is eszembe jutnak a 25 év előtti augusztus forró nyári napjai, amikor e helyen bucsuzott el ezredünk második zászlóalja a városról, kedveseitől, övéitől. 25 év távlatában is minden idegszálam érzi azt az izgatást hevitett lelkesedést és mámort, amely nemcsak a harcra vonuló csapatot, de az egész várost eltöltötte. Látom városunk dicső emléktű főpapjaink, Bathy Lászlónak dailás természetét s halom buzdító és áldást osztó szavait. Leiki szememmel látom az azóta soha vissza nem térő hősi bajtársaim alakját, a vasutnál bucsuzó hozzátartozóink könnyes tekintetét, a vonat kerekének egybevágását és a felbökretézott, mámoros katonákat szállító vonatolytonos távozását. Ami ezután következett: véres harcok, hősi halottak és nyomorékok; nagy-nagy magyar diadalok és dicsőségek, hogy ezután mindez egy rettenetes nagy összeomlásba hulljon bele és jöjjön a cseh, román és szerb megszállás, 20 esztendő nemzetgyilkos rabság.

20 esztendőnek kellett eltelnie, hogy ismét ezen a helyen gyűlekezzünk egybe. 24 esztendő véresen kegyetlen iskolát kellett végigjárniunk nemcsak nekünk, de az egész nemzetnek, hogy ismét ezen a helyen emlékezhessünk meg ezredünknek a világháboruban való dicsőséges szerepléséről, áldozataink megdicsőült bajtársaink emlékének és mindenekelött hálát adhasunk a Mindenható nagy Istennek.

Bajtársaim, katonák! Mivel áldozhatunk méltóképpen a megdicsőült Bajtársak emlékének, mivel hálálhatjuk meg a Mindenható nagy Isten végtelen kegyelmét? Talán külsőreger, parádés nagy ünnepelésekkel, cifra, szép szavak zuhatagával, amelyekből többet hallunk, mint amennyit kellene? Bajtársaim, a nagy Isten törősanak lépcsőjén a magabizsáltság léleknek a Hozzá kiűdött egyetlen, tisztá, emelkedett gondolata többet ér a legszébb szavak áradatánál; egy barátságos kézfogás, vagy a csüggedőhöz intézett néhány vigasztaló szó és a kétségbeesőnk könnyeit letörő meleg tekintet többet ér a legszebb, a legparádésabb ünneplésnél. Az ilyen nagy, szent ünnepeknél ncsak külsőleg öltözünk ünneplő ruházatba, de lelkeinket is fűrdessük meg a Mindenható nagy Isten végtelen szeretetében, abban a szeretetben, amely nélkül nincs élet, legalább is nincs emberhez méltó élet. De ha lelkeinket is feltöltöttük ünnepi kűntőbe, úgy érzem kedves Bajtársaim, megtaláljuk magunkat, megtaláljuk helyünket és megismerjük azokat a nagy, szent feladatok, amelyek maradék nélküli, becsületes betöltése a legszebb háláadás lesz Istenünknek, a legszebb ünneplése lesz megdicsőült hőseinknek és dicsőséges haditetteket véghezvitt ezredünknek.

Bajtársák! Ha ma végignézzünk a világ nagy nemzetét és látjuk, hogy azok ma állandóan farkasszemet néznek egymással és ennek előbb vagy utóbb egy rettenetes öszszecsapás lesz a vége, önkéntelen is keressünk kell a lehetőségeket, a módozatokat, amelyek a mi kicsiny és mindig fenyegetett életterű nemzetünk önállóságát, szabadságát, fennállását biztosítják. S ha elcasszunk magunktól minden kicsinyes hűságot, képszel mellőzést és lealacsonyító anyagi érdeket, akkor nem kell idegen mintákat másolni, nem kell politikai kalendeba bocsátkozni, sőt halálos bűnnek kell tartanunk nemzeti létünkkel való minden könnyelmű kísérletet.

zést. Az ilyen könnyelmű kísérleteknek támogatása helyett mélyedjünk bele nemzeti tradícióink tanulmányozásába, ismerjük meg a magyar népielék mélységeit, keressük azt az életformát, amelyben a legkönyebben tudjuk háttérbe szorítani nemzeti hibáinkat, bűneinket és amelyben a legjobban tudjuk érvényre juttatni nagy nemzeti éreényeinket. Ha nagy nemzeti multunk történelmét tanulmányozzuk, rá fogunk jönni, hogy az a magyar, aki közüdomás szerint a világ legjobb katonája, engedelmes, felelősséget, önfeláldozó, kemény katona, mielőtt meg még ma is oly idegenszerűen a nyugatias polgári életben, miért nem bír érzékekkel a szociális megoldások iránt és miért hagyja magát oly nehezen vezetetteti a mindennapi élet kérdéseiben. Reá kell jönnünk, hogy azért, mert ez az életforma nem az ő életformája, a magyar természet mélyén kirihatalatlan még ma is a katonai életforma é. A magyar nemzetnevelésnek ezt az ősi adottságot kell kiépítenie s ennek az életformának keretén belül kell a politikai, szociális, gazdasági és kulturális problémáinkat megoldani. A magyarral, mint katonával a nemzet minden fontos problémáját meg lehet értetni, el lehet sajátítani és meg lehet valóstítni, ami mint polgárral igen nehezen van sehogyan sem sikerül. Igaz, nagy örmérré kell, hogy szolgáljon minden magyar embernek, hogy ez a nemzetnevelés máris urban var. Büszké örmérré látjuk leventéinket, dicső hadseregünk felvonult csapatát, a frontharcosok tömörülését, a vitézi-szék tagjainak közszellemét, a régi ezredék bajtársainak öszzejövetelét és a mai szép ünnepünkhez hasonló nagy megmozdulásokat. De ez utóbbiaknak sem szabad sohasem a csupasz formákban megmerevedni, de telive kell lenni a nagy magyar életel akarásával, amely nem lehet máv, mint mindazt kifejleszteni, virágzóshoz juttatni a nemzeti élet minden terén, ami gondolkodásban, érzésben és akarásban magyár.

Ha tekintettünket reá vetjük arra a dicsőségesen ragyogó magyar égboltra, amelynek annyi fényes csillaga van, szemünkbe fog vakítani ott az, akizhez mostani állapotunkhoz találabb nincs senki históriánkban és aki lángoló betűkkel írta le életünk nagy törvényét, hogy hit nélkül nincs nemzet-szeretet; műveltség és fejelem nélkül nincs hősiesség, és ez: Zrínyi Miklós a költő és hadvezér.

Kedves Bajtársam, aki kicsinyes anyagi érdekeid miatt súlyosan családodtnak érzed magad nemzettedben, szégyenpir fogja ellepni orcád, ha ennek a ragyogó csillagnak tragikus egyéni életét megismered. 18 éves korában híres katona a törökök elleni harcokban, 26 éves korában generális a majd horvát bán, aki 50 vár felett korlátlan ur. Harci dicsősége egész Európát beragyogja: pápai hadvezér, Franciország grófia és aranygyapjas vitéz. Az 1664. évi téli hadjárata a személyes vitézség és hadvezéri zsenialitás reaktümve, az Isten új Szent György Lovagjává tette benne az egész világot. S élete mégis tragikus, mert nagy céljait tekintve sikertelen. A bécsi armány győzelmei közepette visszarendeli, Új-Zrínyi várát a török szemeláltára epusztítja, anélkül, hogy egy kardcsapás tehetne érte; harci eredményét nem használják ki, sőt nagy győzelmei dacára Bécs megalázó békét köt a törökkel. Fitalon, 44 éves korában tragikusán hal meg. Igazi magyar sors, de örökké ragyogó csillag a magyar égen.

A mai nagy nemzetépítő korban nem találhatunk egész történelmünkben aktuálisabb, találóbb példaképet Zrínyi Miklósnál, akinek nemcsak nagy nemzetnevelői tanításai, de egész élete utmutatóul, mintául szolgálhat mindnyájunknak, mert az önért hitét, az igazi önismeretet, a fejelem nagy jelentőségét, az áldozatkésztség szükségességét, a nép megbecsülését és a tanulás kötelességét hirdette.

A mai nagy ünnepi találkozáson tehát ncsak külsőséges ünneplés legyen kedves Bajtársaim, de találkozásonk hangolja egybe lelkeinket, hogy minden kicsinyes szempont feléirte, — úgy egyéni életünket, mint nemzetünk sorsát Isten kezébe helyezve, ön-

erőnkbe bizzunk s minden gondolatunkat és tettünket igaz katonás fegyvellemmel és áldozatkészséggel állítjuk nemzetünk, népünk szolgálatába. Tegyük félre minden önérdéket, hiúságot, becslüljék, szeressük és segítjük egymást. Érezzük át, hogy vagyunk, rangok és címek, hatalom muló dolgok a világon és csak az a nép, az a nemzet maradhat fenn, melynek fiait és leányait katonás fegyvellemmel tudják a maguk életét alárendelni az ország boldogulásának, szebb jövőjének. Így, de csak így lehetünk a szebb, a boldogabb Nagymagyarországnak felépítői. Isten minket úgy segíjen!

Schubert Tódor mélyenjáró beszédét lelkes taps fogadta. Majd

Sáska Dezső alispán

lelkes szavakban tolmácsolta Bars és Hont k. e. e. vármegyék üdvözlését. Rámutatott arra, hogy az ünnepségnak a magabizáltság napjának kell lenni, meg kell vizsgálni lelkiismeretünket, vajjon az elmúlt 25 évben megtettünk-e mindent arra, hogy méltók lehessünk a magyar névre. Vissza kell emlékeznünk a multra. Látjuk azokat is, akiket a megalkuvók is, látjuk azokat is, akiket a cseh uralom sem tudott letérni. Az ezred-ünnep a legalkalmasabb, hogy emlékezzünk erre. Nem volt tagja a 14-es ezrednek, de

veleük érez, mert ebből a két megyéből kerültek ki nagyrészből és ezeknek a megyéknek szereztek dicsőséget. Boldogan kiáltja feléjük: Iten hozott benneteket!

A Himnusz után díszmenetben vonult el a lakosság a tábornok előtt. A díszmenetben résztvettek a 14 esek is, a leventék, cserkészek.

A bajtársi ebéd.

Az ünnepély után bajtársi ebéd volt a Városi Vigadó nagyertermében, amelybe nem fért be a hatalmas vendégsereg.

Az első pohárköszöntőt vitte Németh tábornok mondta a Kormányzó Ur Ötömlőtségére. (Leikes ováció!), majd a helyőrségi vezetőséget, a várost, a város, a veréb-íjárás képviselőit és az összes 14 eseket üdvözölte, azokat is, akik nem jöhettek el. Megköszönte a személye iránti ragaszkodást. Elismerésű emlékezik meg dr. Gyapay Edéről, mert ő volt az első, aki a 14 esek bajtársi alakulatának ügyét kézbe vette.

Nagy Bódog ezredes, vármegyei kat. parancsnok rámutatott a mai nap nagy lelkesítő hatására, amit az a hadsereg és az ifjúságra gyakorolt. Dr. Gyapay Ede, Sáska alispán, Mihelik János (Érsekújvár), Beluch Ilse, Klein Ödön mondtak még pohárköszöntőket.

Léva közgyűlése letárgyalta a 932.268 pengős költségvetést

Léva város képviselőtestülete f. hó 12-én tartotta nyári rendes közgyűlését. Klein Ödön polgármester felkérte a közgyűlést, hogy a f. évi költségvetés előirányzatot egyrészt a már teljesített kiadások figyelembevételével, másrészt az elodáshatálan szükségletekre való tekintettel bírálja el. Egy hónapon belül sor kerül a jövő évi költségvetés tárgyalására, amelyet már határozottabb program szerint lehet megállapítani. A reális számítást megnehezíti az, hogy a pótdadók alapját alkotó állami egyenesadók csak hozzávetőlegesen összegben vehetők fel, mert a kivetésük még nem nyert befejezést és ezenfelül városunk határmenti helyzetében a forgalom nagymértvű csökkenése az adóalapot nagyon kedvezőtlenül befolyásolja.

Bjelent, hogy küldöttség járt a felvidéki miniszteriumnál, ahol megígérték a kellő lépéseket megtenni az illetékes szakminiszteriumoknál a közmunkák megindítása érdekében; nevezetesen a félben maradt járási-bírószági épület építésének folytatása, a vasúti bekötés út átépítése, a Garam és Perc szabályozása.

Lévának megyei várossá való alakulása érdekében Sáska Dezső alispán soronkívül felterjesztette a város kérelmét és remélhető, hogy Léva, mint régi rendezett tanácsú város, elnyeri a megyei városi szervezetet a jogfolytonosság elve alapján. Léva 1873 óta, amikor még csak 6000 lelket számlált, birta a rendezett tanácsú városi szervezetet, noha abban az időben a kezdetleges közlekedési viszonyok mellett korántsem töltötte be azt a szerepet mint ma. Ha anyagi áldozatok árán is, de ragaszkodunk kell a városi szervezet visszaállításához, főként most, amidőn — reméljük, csak rövid időre — a város gazdasági életére öszerszűkült. Ha az ésszerűtlenül megvont határok leomlanak, városunk újabb virágzásnak indul.

A Kosuth Lajos-tér parkosításával kapcsolatban a polgármester bejelentette, hogy a budapesti szakértők még nem voltak itt, de megígérték, hogy rövidesen megjelennek. A főter rendezését a piac, a katonai díszszemlék és ünnepségek rendezésének szempontjából nagy körültekintéssel kell megoldani. A közgyűlés jószándéka megnyilatkozott akkor, amikor a parkosítást elvben elhatározta és az országzászló helyét a tér északi részét jelölte ki. Erre szándék megvalósítására most a költségvetésbe beállított ötezer pengőt, és további ötezer pengőt az országzászló alapzatának költségére.

A felülből hatóság elrendelte az országzászló mai ideiglenes elhelyezésének megszüntetését, mert — a megokolás szewint —

a piac közelsége méltatlan az országzászlóban kifejezésre jutó szimbólumhoz. Mivel a zászló elhelyezésére más hely nem jöhet figyelembe, amíg a kérdés végleges megoldást nem nyer, kérni fogja a város a mai ideiglenes helyzet további fenntartását azzal, hogy a zászló körül 10—12 méteres ságú kör és a korzó felé haladva 8—10 méteres terület szabadon hagyassék. A város nagy körültekintéssel kívánja biztosítani az országzászló méltó elhelyezését.

Az utcántöztés hiányosságának megszüntetésére törekszik a város. A kombinált tűzoltó fecskendő öntöző kocsit hosszú használati ideje alatt leromlott s amennyiben az anyagi fedezet megengedi, ebben az évben beszerzésre kerül egy nagyobb tartalmú golyócsapágyakon felszerelt gummiterekű, löfogató öntözőkocsi, amely bejárhatja azokat az utcákat is, amelyekben az autó nem közlekedhet. Egyébként figyelembe veendő, hogy az öntözőautó évi üzemköltsége 10—12 ezer Pengő.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, majd illetégségi ügyeket tárgyalta. 13 egyén nyert lévai illetőséget. Az iskolai költségvetések letárgyalása után a városi villamos telep alkalmazottainak illetményrendezése került sorra. A vill. telep évét előtt nem volt rentálbisi, akkor az alkalmazottak fizetését leszállították, most, miután az üzem fennállt, a fizetéseket is felemelték.

Ezután a közgyűlés áttért

a költségvetés tárgyalására.

Verő Ernő az alábbi megokolással terjesztette elő a javaslatot:

Tisztelettel betérjesztjük Léva város 1939. évre szóló költségvetését azzal, hogy ezt a város tanácsa és p. ú. bizottsága már részletesen és alaposan letárgyalta és egyhangulag javasolta a város képviselőtestületének, hogy azt változatlanul elfogadja legyekkedjék.

Ezen költségvetés úgy külső elrendezésében, mint tartalmában is gyökeresen eltér a megelőző cseh költségvetésektől és annak elkészítése már csak ezen oknál fogva is komoly és megfeszítő munkát igényelt. Az igazi nehézségeket azonban az okozta, hogy az új jövedelmi forrásoknál a város a mult tapasztalataival nem rendelkezett és így legnagyobb részben a tárhivatalok által nyújtott adatokra és főleg saját kombinációira volt utalva. Az egyes új adónemek még csak kimunkálás és ezek beszedése, ellenőrzése stb. még csak szervezés alatt állanak és a néhány tapasztalati hónap eredménye egyáltalán nem szolgálhatott zsinórmértékül. Csak sulyosbította a helyzetet, hogy ezen költség-

vetés betérjesztése záros határidőhöz volt köve és a város pénzügyi közigazgatásának az anyországi szabályok szerinti átszervezése idején, amikor a tisztvislők a túlterhelés következtében csak túlorázásokkal tudnak hivatali kötelességüknek eleget tenni, ezen terjedelmes és sok megfontolást igénylő munkát elkészítésére aránylag kevés idő állott rendelkezésre. Ennek dacára hisszük, hogy városunk boldog felszabadulásának első költségvetése célkitűzéseinek meg fog felelni és általa szeretet városunkat az anyagi jólét és kulturális haladás útján előbbre fogjuk vinni.

Mindnyájan tudatában vagyunk azon sulyos áldozatoknak, amit jelen költségvetésünkben foglalt terveink realizálása a város adófizető közönségétől — a mai sulyos gazdasági viszonyok között — követel. Ép ezért tisztelettel kérjük, hogy ezen áldozatokat közérdekből nagylelkűleg és teljes megértéssel hozza meg; egyben mi is teljesen átérzünk azon kötelességet, hogy városunk sorsát a jövőben úgy irányítsuk, hogy közös törekvésünk eredménye városunk minden egyes lakosának igazságos bo'odulását és üdvét szolgálja. Ezen költségvetés megzavazása ezidőszert csupán az 1939. évi szükséglet és fedezet, továbbá a költségvetési hiány összegének megállapítására szorítkozik, mint-hogy az állami adóhivatal a községi pótdadó alapjául szolgáló állami egyenesadók összegét ezidőszert még teljes egészében nem tudja megadni, miután a kivetések csak most vannak folyamatban és így a községi pótdadók ku'csa még nem állapítható meg.

A költségvetés szerkesztésénél minden igyekezetünkkel költségvetési egyensúlyra törekedünk, illetve arra, hogy feladatainkat az adófizető lakosság minél kisebb megterhelésével, tehát minél kisebb pótdadó-kulccsal oldjuk meg, éppen ezért a szükségleteket a legminimálisabba szabtuk, de azért nem hagyjuk figyelmen kívül városunknak a természetes fejlődéssel járó jogos kulturális, egészségügyi és szociális igényeit sem.

Az investíciós programnál minden törekvésnk oda irányul, hogy munkalkalmak teremtésével a városunkban uralkodó munkanélküliség megszüntessük, vagy legalább is a minimumra csökkentjük.

A költségvetés számadatai

A) Rendes kezelés. 1. Igazgatási, szükséglet 227.213 (fedezet 22.231). 2. Adókezelés 4960 (224.550). 3. Tűzrendészet 14.553 (507). 4. Közegészség és állategészség 43.726 (48 ezer 300). 5. Tanügy és testnevelés 52.497 (18.423). 6. Közművelődés és egyház 7.655 (—). Szegényügy és népfelát 28.253 (1.453). 8. Közlekedés 59.066 (1600). 9. Vagyonigazgatás 55.072 (155.432). 10. —. 11. —. 12. Külfönfélék 45.794 (4.541). A) Rendes kezelés összesen 538.789 (472.067).

B) Rendkívüli kezelés — (—). 1. Baruházak 260.468 (208.254). 2. Átmenetiek 133 ezer 11 (138.822). B) Rendkívüli kezelés összesen 393.479 (347.076).

Rendes és rendkívüli kezelés összesen 932 ezer 268 (819.143) Pengő. Tehát a hiány 113.125 Pengő, ami községi pótdadóból lesz fedezendő. A pótdadó alapját képező adók közül eddig csupán a házadó és a földadó összege ismeretes, melynek megközelítő összege 106.736 Pengő. A hiány százalékában kifejezve a fenti összeg 106 százalékának felel meg.

A közgyűlés többek hozzászólása után a költségvetést egyhanguan elfogadta.

Boros Béla indítványára a közgyűlés elismerését fejezte ki a város vezetőségének és tisztviselői karának a sulyos időkben végzett lelkes munkásságáért.

A közgyűlés ezután az irgalmas nővérek zárdájának kiövítéséhez segélyt szavazott meg. 1939 től öt évre évenként 1000 Pengőt. Boros Béla városi javadalmi hivatal megszervezését sürgette és szóva tette, hogy a városi hivatalok mai elhelyezése — egy része a város házában, másrésze a megyeházában — tarthatatlan, mert a közönség nem tudja, hogy melyik hivatali hoi keresse, ezért ezen sürgetően változtatni kell. A közgyűlés elhatározta, hogy a HONSZ-ba alapítotagul lép be egyszer s mindenkorra a szelő 300 P. tagsági díjjal.

A törvényhatósági bizottság közgyűlése

Bars és Hont k. e. e. vármegyék törvényhatósági bizottsága e hó 15-én tartotta első érdemleges közgyűlését, amit a kisgyűlés előzött meg. Koczor Gyula főispán előmondásával a bizottsági tagok a magyar Hírszék-egyet imádkozták el, majd a főispán megnyitotta a közgyűlést s bejelentette, hogy a Kormányzó Ur Főméltósága a vármegye alaku közgyűlésének hódoló táviratát köszönettel fogadta. Ugyancsak megköszönték az üdvözölt miniszterek is az üdvözítő táviratot.

A főispán ezután Rácz Pál vármegyei másodfőjegyzőt tiszteletbeli főjegyzővé és György Dezső tb. szolgabíróit szolgabíróvá nevezte ki. Bejelentette a főispán, hogy a belügyminiszter leirata a zselizi járás felállítására, valamint a vámosmikolai főlzolgabírói kiendelés visszaillesztására vonatkozó tárgysorozati pontok levételnek a napirendről.

Az alispáni jelentést dr. Tóth Dezső aljegyző terjesztette elő. A jelentést lapunk más helyén közöljük. A jelentéshez elsőnek Gál József (Palást) szólt hozzá és az állatértékesítés nehézségeit panaszolta, továbbá a gabonaárak és az ipari cikkek ára közötti harmóniát kívánta. Saska Dezső alispán válaszában kifejtette, hogy az állatértékesítés megújítása cujából intervenció vásárlásra tett javaslatot és ígért nyert arra, hogy az intervenció vásárlásokat a vármegye szegényebb községeire kifogják terjesztieni.

Kovács—Sebástyén (Perőcsény) Isten áldását kérte a vármegye további munkájára. Veress Vilmos (Ujbars) ember és állategészségügyi kérdésben szólt fel és rámutatott arra, hogy a gazdák nem jelentik be rendszeresen az állatok elhullását és a baromfiállományban 60 %-os pusztítást okozott a vész, amellyel a cseh hatóság nem törődött. Az alispán bejelentette a szükséges intézkedések megtételét.

Holl Géza (Ujbars) az egykeleeni küzdelemre 3.000 pengőt ker beallítani a költségvetésbe. A főispán megjegyzi, hogy a költségvetés szociális és kulturális tételéből lehet ecélra fehasználni. Pólya Ernő (Alsószecse) a sertésvész elleni oltás érdekében és közmunka ügyben szólt fel.

Bejelentette az előadó, hogy a keresk. és közl. miniszter a törvényhatósági utak költség. íhez három éven át törlesztendő 300.000 P. kamatmentes kölcsönt engedélyezett. A közgyűlés csatlakozott Esztergom vármegye állásfoglalásához, miszerint a gabona és állatértékesítés szövetkezeti uton szervezendő meg.

Ezután a vármegye háztartási alapjának 1939. évi költségvetése került tárgyalásra.

A háztartási alap szükséglete 379.180 P., fedezete 60.421 P., hiány 319.054 P. A nyugdíjalap szükséglete 172.313 P., fedezete 27.400 P., hiány 144.913 P. A vármegyei pótdátó igénylő egyéb alapok szükséglete 2.000 P., fedezete 400 P., hiány 1.600 P. A vármegyei pótdátó nem igénylő többi alapok szükséglete 63.000 P., fedezete 63.000 P.

Mivel az állami egyenes adóalap, amely után a megyei pótdátó százalékaránya megállapítást fog nyerni, most van megállapítás alatt a pénzügyi hatóságnál, ennél fogva csak egy hozzávetőleges számítás alapján lett a pótdátó megállapítva 26 %/o-ban, végeredményben ebből a háztartási alapra 17 $\frac{1}{10}$ %/o, a nyugdíjalapra 8 $\frac{1}{10}$ %/o, a többire 1 $\frac{1}{10}$ %/o esik.

A közúti költségvetés szükséglete 1.066.904 P., fedezete 136.574 P., hiány 930.373 P. Ebből 570.373 P. közmunkával lesz fedezendő, míg 360.000 P. pedig az utadóból, amelynek alapja ugyanaz, mint a háztartási alapé. Ennek százaléka ideiglenesen 18 %/o-ban állapított meg.

A közmunka váltásót a kéznap számban 2.50, igaznap számban, igazállatonként 7, légereji járművek után 10 máz.:ág 28, 10 lő 15-ig 56, 15—20-ig 84, ezenfelül 112 P.-ben állapította meg a közgyűlés.

A közgyűlés a Ludovika Akadémián egy alapítványi helyet létesített 1450 P. összeggel, majd a vármegyei alapok banki elhelyezése tekintetében intézkedett, ezután p díg megalkotta a lőfényszétségi szabályrendeletet; a közutalpap tulajdonát képező személyautó

használatáról szóló szabályrendeletet; az utengerlő szolgálat egyöntető szabályozását szóló szabályrendeletet; a vármegyei gyám-péntári pénzkezelési rendszerről szóló szabályrendeletet; az elbtartási szabályrendeletet; a megyei és községi alkalmazottak nyugdíj szabályrendeletét.

Az előadó bejelentette, hogy Ipolykeszi, Ipolybalog és Nagycsalomai községek elhatározták Bars és Hont k. e. e. vármegyékhez való csatlakozásukat. A gyűlés örömmel vette tudomásul a bejelentést és elhatározta, hogy erről átiratban értesíti Nógrád megyét.

A gyűlés elhatározta, hogy az Antal Gyula ut 2. számú épületét alispáni lakás céljára 40.000 pengőért, tíz évi részletfizetésre megvásárolja. Majd az alispáni hivatal helyiségeinek elhelyezésére vonatkozóan a gyűlés elfogadta Léva határozatát, melyszerint a vármegye átengedi városához céljára a járási székházat, a régi városához 36 ezer pengős átalakítási költségéből a vármegye 26 ezer pengőt megtérít és a régi városához épületében levő üzlethelyiségek bérének ellenértékéül a vármegye a városnak átenged évi kétezer pengőt.

A gyűlés elhatározta az alsószecsei körjegyzőség visszaállítását, majd a Vitézi székház költségéhez öt évre évi ötezer pengőt, vitézi telek alapítvány létesítéséhez pedig 300 pengőt, az örkényi vitézi mezőgazdasági iskolában egy alapítványi helyre 550 pengőt, az Alföldi Szarvasmarhatenyésztő Egyesületék Szövetkezését 1200 pengő segélyt és a Szlovákiai Magyar Házak akciójára 1.000 (jövőre ismét 1.000) pengőt szavazott meg.

Azt a javaslatot, hogy a másodfőjegyző és egy árvaszéki ünök kihelyeztessék Ipolyságra, mint celtalant, elvetette s ezzel szemben elhatározta, hogy az árvaszék havonta két panasznapot tart Ipolyságon.

A borellenőrző bizottságba Hoffman Árpád levai és Heifer Rikárd ipolysági lakosokat választotta meg. Elhatározta a törvényhatóság, hogy a megyegyűléseket felváltva Léván és Ipolyságon tartja meg. A vármegyei árvaszék elnökének helyettesül dr. Rakovsky Lászlót nevezte meg a gyűlés.

Léva határozatát a helyőrség elhelyezéséről jóváhagyta a gyűlés. Jóval nagyobb vitát váltott ki dr. Salkovszky Jenő indítványa az ipolysági közfőrház vármegyei jellegének visszaállítására vonatkozóan. A vitában dr. Kmoskó Béla, Somogyi Béla és dr. Salkovszky Jenő vettek részt. Határozatot további tájékozódás után fog hozni a gyűlés. A Hont és Nógrád közötti régóta vajudó elszámolás ügyében dr. Kmoskó és dr. Salkovszky biz. tagokat küldte ki a gyűlés, akik a két alispán és a belügyminiszteri kiküldött közbefjöttével fognak tárgyalni.

A gyűlés ezeken kívül számos kisebb jelentőségű ügyet tárgyalt. A gyűlés végén a főispán felkérte a biz. tagokat, hogy ne külön barsi, ne külön honti érdekeket képviseljenek, s ne aszerint foglaljanak állást, hanem csupán az egyesített vármegye közös érdekei és céljai lebegjenek előttük. A főispánt a gyűlés tagjai lelkesen megeléjenzék. A törvényhatósági bizottság közgyűlése a Himnusszal nyert befejezést.

— A RK. ISKOLASZÉK pénteki ülésén jelentést tettek az egyházközségi választásról, amelynek eredménye 15 napon át közzésmelve volt kitve. Mivel kifogás nem merült fel, felterjesztik az egyházi főhatósághoz, melynek jóváhagyása után az egyházközségi képviselőtestület megtartja alakuló ülését.

— DOBOGÓ MAJOR MŰKEDVELŐ IFJUSÁGA nagy siker mellett mutattatta be Borka—Mihola: Aranylán c. népsziművet. Az előadás kezdetekor a magyar címer előtt Palkovics Mária elszavalta Sajó Sándor: Magyarnak lenni c. költeményét, amely mely érzéseket váltott ki a közönségből. A szereplők derekasan állták meg helyüket. Az előadást Szászky Pál ügyesen rendezte. A jövedelem kulturálcélokat szolgál.

— A LEVÁN JART ÖREGDIÁKOKAT a rendezőség felkéri, hogy a birtokukban lévő diákcsoportképeket a június 26-iki „nagy találkozó” alkalmából a napirenden való kiállítás céljára mind a gimnázium, mind a tanítóképző gondnokainál mielőbb letétbe helyezzen szíveskedjenek.

— VADÁSZATI TUDÓSÍTÓ. A földművelésügyi miniszter dr. báró Weiss-Hortensztajn Jenő kalászi földbírtokost, a verekélyi járás területére a vadászati tudósító tisztség ellátásával bizta meg.

KOLONFÉLÉK

— A KORMÁNYZÓ UR Öfőméltósága születésnapját bensőséges ölelékkel ünnepli ma az egész ország. Ma minden magyar ember szívből fakadó jókívánataival fordul Budavára felé és áhítatos lálekkel kéri az Egék Urát, hogy a Kormányzó Urat áldja meg jó egészséggel és hosszú élettel, hogy ország-építő nagy művét szerencsésen befejezhesse. Ma d. e. 9 órákor a rk. plebánia templomban, tíz órákor a protestáns templomban ünnepélyes isteni tiszteletet tartanak a Kormányzó Ur születésnapja megünneplése alkalmából. — Léva városa az alábbi hódoló táviratot intézte a Kormányzó Urhoz születésnapja alkalmából: Nagybányai vitéz Horthy Miklós ur, Magyarország Főméltósága Kormányzója, Budapest. Az imádatot hazához visszatér Léva város hűségese közönsége hódoló tisztelettel és szeretettel köszönti. Vezérünköt az Egék Áldását kérve mindnyájunk üdvét szolgáló munkásságára. Klein Odón városbíró.

— GYÁSZHR. Izspí Lszik Juhász Pál, a nagysáll—mezőkissáll—hőivényi református tarsegyház lelkesze, rövid szenvedés után e hó 10-én elhunyt. A megdobogult negyedézsádon keresztült fíradhatatlanul lelkészkedett Nagysállban. Földi porrészeit hétfőn helyezték örök pihéőre nagy részvét mellett. Halálát felesége, szül. Fehér Lidia, Kató és Palika gyermekek, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Leikpáztorra haláláról az egyházközség presbitériuma külön gyászjelentést adott ki. — Hartl Razonóé áldados életének 65. és boldog házasságának 50. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Földi maradványait f. hó 16-án helyezték örök nyugalomra a rk. egyház szertartása szerint. Halálát férje, továbbá Bertó, Gyula és Irma gyermekei, valamint a rokonság gyászolja.

— LÉVA IDEGENFORGALMI IRODÁT ÁLLÍTOTT FEL. A Lévárán irányuló idegenforgalom megszervezése és irányítása tekintetében végre elhatározó lépés történt Léván is. A városi közgyűlés egyhanguan kimozdította az idegenforgalmi iroda felállítását és megalkotta az idegenforgalmi bizottságot, melynek tagjává Páldy Bélát mint elősdót, továbbá dr. Kersék Lászlót, Horatsik Pált, Szabó Vilmost, Koperniczky Kornélt, dr. vitéz Sárkány Sándort választotta meg. Helyisége a régi városához főlcsintjén már meg is kezdte működését. (Telefon 170.) Ma, amidőn a magyar idegenforgalom tekintetében az idegenforgalom legfőbb irányítóit teljesen új irányelv és felőgás szerint működőnek, valóban égető szükség van arra, hogy minden városban felállítsák az idegenforgalmi irodát. Ma tulajdonképpen az ugynevezett belső idegenforgalom idejét éljük. A jelszó: Ismerd meg saját hazádat! — Ma, amidőn ország-szerete annyi rokonszenvet és szeretetet tapasztalunk Léva iránt, könnyelműség lenne az amugy is megcsappant közgazdasági életünk vérkeringésének felírásására ezt ki nem használni. A 900 éves Lévának az új magyar idegenforgalomban jelentős szerepet kell betöltenie. Da elvárható, hogy mindazok az ipari vagy kereskedelmi szakmák, amelyeknek az idegenforgalomból ít hasznuk van vagy a jövőben lesz, ne várják csupán a sültgalambot, hanem maguk is siessenek az idegenforgalmi iroda segítségére.

— A FÖLDREFORM BIZOTTSÁGBA Léva város közgyűlése id. Dóka Sándort, Hoffmann Árpádot és dr. Hubert Pált delegálta.

— A LEVÁI TEMETKEZÉSI EGYLET június hó 25-én, vasárnap délután 2 órákor a Kath. Kőr nyagtermében tartja 80. rendez évi közgyűlését, amelyre tagjait ezuton hívja meg. Léva, 1939. június hó 24. Elnökség.

— ELVESZETT folyó hó 13-án délután 4 és 6 óra között a Mussolini utóli a betegsegélyzőig levő utcaközszon egy arany fűgő irányító alaku éremmel az éremben két gyermekfnykép volt. Kérlek a becsületes megtaláló, ilő jutalom ellenében adja le lapunk kiadóhivatalában.

Az Országos Frontharcos Szövetség lévai főcsoportjának

szervezési munkálatai erőtelenesen folynak. A bajtársi érzésen felül a nemzeti kötelesség is egy tábortábor vonja azokat, akiket a történelmi erők erőszakkal és szellemmel egyggyé kovacsoltak. Hazafias kötelessége minden frontharcosnak jelentkezni a csoportba való felvételre. A lévai főcsoport ünnepléses megalkakulása f. hó 29-én lesz, amelyen részt vesz a Szövetség országos elnöke gróf Takács-Tolnai József ny. tábornok is. Az alakuló közgyűlésen csak a leigazolt bajtársak vehetnek részt és a meghívottak. A közgyűlés napján este társasvárosi és ünnepi színelőadás lesz a Városi Színházban. A jövőre a Horthy Miklós repülőalakra lesz fordítva. Részletes műsort jövő számunkban adunk.

— A LÉVAI IPAROS OLVASÓKÖR értesíti t. tagjait és az ünnepély után érdeklődő vendégeit, hogy a programban rajta kívül álló okból változás állott be. A díszközgyűlés nem délelőtti, hanem a társasbéd után délután 3 órakor lesz, egyébként minden a kitűzött sorrendben történik. Este díszelőadás lesz. Szinra kerül Erdélyi Mihály nagysikerű cseréttje: „Mit susog a fehé akác”, melyben műkedvelőink legjobbjai lépnek fel. Vezetőség.

— ORSZÁGÁSZLÓAVATÁS NAGYSALÓBAN. A Vidéki Hadastyan Egyletek Országos Szövetsége (Szeged) díszes országzászlót ajándékozott Nagysalónak. A zászlót nagy küldöttség hozta fel Szegedről Nagysalóba, ahol folyó hó 4 én avatták fel ünnepélyes keretek között. Az ünnepélyen nem csak Nagysaló egész közönsége, hanem a vidék lakossága is nagyszámban vett részt. Az országzászló a község déli részén, a vasutól a 49 es emlék felé vezet uton, központi helyen állították fel. Az avatási ünnepély előtt szentmise volt, majd felvonulás az ünnepély színhelyére. Itt a szegedi küldöttség vezetője lelkes beszéd keretében adta át az országzászlót, amelyet Csery István községi bíró vett át és szívből jövő szavakkal mondott a magyar testvéri megnyitkozásért köszönetet. A kat. egyház nevében Tonhaiser Mihály szentszéki tanfőcs, plebánus, a ref. egyház részéről pedig Juhász Pál lelkész áldották meg a zászlót, majd Méczy András mondott hazafias lelkesítő beszédet. Az Egevsült Párt nevében dr. Kmoskó Béla lélekbe vágó beszédben méltatta az országzászló jelentőségét. A szép ünnepélyen részt vett Meiláth László főszolgabíró is.

— A FRONTHARCOSOK hirdető tábláját a Kern Testvérek cég üzletének faláról a másik oldalra, Schubert Pál könyvkereskedése lírakata mellé helyezte át.

— AZ ORSZÁGOS TESTNEVELÉSI TANÁCS Nagy Bódog ezredes közbenjárására Lévának ötezer, Verebelynek pedig hater ezer pengőt juttatott uszodaüdüre.

— SZABADTÉRI ELŐADÁS ÉRSERKÚJVÁRT. Érszerkúv város védnöksége alatt, az érszerkúvi össek kerületén magyar egyesületek rendezésében a MÁV munkaszüneti „Magyarág Onképző és Dalkör” műkedvelői szabadterei előadásra lépnak fel Érszerkúvára. Az előadásokat az ÉSE sporttelepen 1939. június 24-én, szombaton és 25-én, vasárnap tartjuk meg. Szombaton előadásra kerül: A magyar szárvány revü, vasárnap az Ellék című történelmi színmű. Mindkét előadásra magyaros vendégzeregettel hívja meg a magyarág minden tagját a Rendezőség. Az előadások este 8 órakor kezdődnek. A tiszta jövedelmet a csehek által ledíszított Kossuth-szobor felállítására fordítjuk. Az előadások 400 szereplő fel 40 40 tagu hangversenyzenekarral és a 160 tagu enekarral Rajter Lajos a M. Kir. Operaház karnagya vezényli. Belépődíj, Zártszék 3 P. I. hely 2 P. II. hely 1 P. állóhely 50 fill. Jegyek elővételben június 19-től válthatók az ez alkalomra felállított jegyirodában Bathányi u. 9. sz. alatt. Levélbeni megkeresések a rendezőség címére ugyanoda küldendők.

— LÉVA VÁROS IDEGENFORGALMI HIVATALA megkezdte működését a megyeháza épületén — utcai földszint. Hivatalos órák naponta 11—12 óra között, ahol minden idevágó ügyben szívesen szolgálnak felvilágosítással. Telefon 170.

— PÁLYÁZAT. Léva város idegenforgalmi hivatala pályázatot hirdet Léva városát méltóan és eredményesen propagáló, 68 x 95 nagyságú színes plakát megtervezésére. A plakát hű kifejezője legyen történelmi városunk jellegének. A pályázati feltételek a hivatalos órák alatt meg tudhatók az idegenforgalmi hivatalban. A pályázati határidő június 29.

Lévai Öregdiákok! Testvéreink!

Hallgassátok meg hozzátok intezett hívószókat, ti akik a lévai tanítóképző és piarista gimnázium nagymúltu falai közt tanultátok meg a munkaszerelethez és a hazaszerlethez lángját is itt élesztették szíveikben felejtéheletlen tanáraink, akikre sok-sok év után is rajongó gyermekek szeretettel gondolunk, jöjjetek el június 26-án délelőtti a nagy találkozóra Léván. Műessetek teleben foró csökökkel ozt a vér- és könnyzattala drága földet, amely a husz évi cseh bitórlás után újra szabad, újra a miénk lett.

Jöjjetek el! Már nem választ el homok szásk barikád, drótsővény, lövésőrák és beton erőd Kedves Alma Materünk édes anyaként várnak ötélt karjaikba megfészálva husz rab esztendő könnyfacsaró szennyétől.

A régi — náhol a dicsőséges küzdelmekben megéptett — zászlók várnak benneteket azon kemény elhatározásból, hogy azt kezűnkől kiesavarzni nem engedjük soha! Nem, nem, soha! Jöjjetek, hogy a jövő küzdelmeire egymástól erőt vehessünk, mert erre még igen nagy szükségünk lesz!

A magyarok Istene megelégette már a magyarság meg nem érdemelt szenvedését, a jogtalanul elszakított Felvidék egy része ismét eggyé lett a trónon Magyarországgal. A gimnázium, a régi és új tanítóképző, valamint a vár falába emléktáblákat fogunk el helyezni, amelyek örökös tanúi lesznek, hogy habár kit erre, kit arra kergettek a szelek, újra egymásra találtak, hirdetői fojgák, hogy virrad már; a temetőben megkoszorozzuk a 48-as és a vldgháboru hőseinek sírját, úgy s'íntén ott pihenő tanáraink és iskolá társaink sírjait, emléklappal jölkjűk meg dr. Kersék János költő sírját, akékek szelleme a husz éves rabsgd alatt mindannyiunkban a magyar feltámadás reményét erősítette.

A lévai piarista gimnázium és az állami tanítóképző öregdiákj a v várronok alatt áldozni kívánának a mult életkeinek: Képai várkapitány felesége Zách Sebe fejvételének (1330); törökörv Koháry István hősi halálá nak (1664); Vak Botján, II Rákóczy Ferenc kuruc tábornok vir védelmének és a vár rommá lővelésének (1709) és Görgey Artur nak, a magyar szabadságharc lánglekkü vezérének, aki az 1849 ki győzelemes nagysaló csatát a várron ormárol vézette és végül a vőgvárnak a cseh rabsgdól történt felszabadulásának. A sors kiválasztottjának érezhetjük magunkat, hogy a magyarok Istene ezt megéltünk engedte. Ezért fog eggyé olvadni ájtatos imánk és énekünk.

Budapestről június 26-án különvonaton érkeznek Léva öregdiákjai, ezért mindenki jelentkezzen azonnal Tóth Árpád iparisk. igazgató címére: Budapest VIII. József körút 45. hogy az eb'árol és elszállásolárol gondoskodni lehessen. A különvonat csak májnap 27 én tér vissza Budapestre.

Léva, 1939. VI. 14

**KERN OSZKÁR
KORENTSY SÁNDOR.**

— BEIRATÁSOK A LÉVAI GIMNÁZIUMBAN. A jövő iskolai évre szóló beiratásokat az I. osztályba jelentkező, valamint az ismétlő és az idegen iskolából jövő tanulók részére f. hó 26-án d. e. 8 órá-tól 11 óráig, a saját, magasabb osztályokba lépő tanulóink részére pedig f. hó 26. és 27-én d. e. 8 órá-tól 11 óráig tartjuk meg. Az I. osztályba jelentkező tanuló szülője, vagy felnőtt megbízottjának kiseretében köteles megjelenni. Az a szülő, aki nem lakik az iskola székhelyén, gyermeke felvételekor megfelelő helyettesít tartozik bejelenteni, akire a felveletet jogait átruházta. Az I. oszt.-ba csak az vehető fel, aki valamelyik elvazt nyitvánosjogu népiskola IV. osztályá sikkerral helyezte és életelek 10. évét már befőtötte, de 13. életévét meg nem. Nem vehető fel tehát nyitvános tanulóinak az: 1) aki f. év szeptember havának 15. napján meg nem tölti be 10. életévét, 2) aki f. év szeptember havának 15. napján már betölti a 13. életévét. Az I. oszt.-ba a felvétel a tanuló okmányainak (születési anyakönyvi kivonat, népiskolai bizonyítvány, illetéleg tanul. értesítő és himnoltási bizonyítvány) átadása és a felvételi díjak befizetése alapján történik. Magasabb osztályba csak az a tanuló vehető fel, aki az előző osztályt sikkerral végezte el. A tanuló korhatára a felvételnél az I. oszt.-ra nézve megállapított korhatárhoz igazodik. A felvételt a tanulmányi értesítő átadása és a felvételi díjak befizetése alapján történik. Az I. oszt.-ba iratkozott tanuló felvételi díja 12 P 20 fill. A magasabb oszt.-ba iratkozott és egész tandíjjal fizető tanuló felvételi díja szintén 12 P 20 fill. A főtandijmentességet élvező tanuló felvételi díja 10 P 70 fill.,

az egészandijmenteseké 9 P 20 fill. A jeles és jó előmeneteli hadiárak és hadigymolok felvételi díjat nem fizetnek. Ez a kedvezmény csak a „Hadi-gondozási igazolvány” tulajdonosainak adható meg. A koedukáci az 1939—40. iskolai évvel elvben megszűnt. Az I. oszt.-ba leánytanulókat bejáró magántanulók nem vesznek fel. Edgigi leánytanulóink szerzett joguk alapján, tanulmányaikat mint bejáró magántanulókat folytathatják tovább. Ezek a tanév végén magánvizsgálatot tartoznak tenni. Léva, 1939. évi június hó 13-án. A m. kir. állami gimnázium igazgatósága.

— A KASSAI GÉPÉSZETI FELSŐIPARISKOLA I. évfolyamát a miniszterium megszünteti és helyébe lépteti a „gépészeti ipari középiskola” I. évfolyamát, amely szeptember 1-én nyílik meg. Beiratás június 27, 28, 30-án lesz. Benyújtandó a születési, orvosi és a gimnázium, vagy polgári iskola IV. osztályának végbizonyítványa. A tandij még nincs megállapítva, erről később ad értesítést az igazgatóság.

— BEIRATÁS A LÉVAI M. KIR. ÁLLAMI FIU ES LEÁNY POLGÁRI ISKOLÁBA az 1939—40. tanévre folyó hó 19-én és 20-án lesz megtartva dél. lőt 8—12-ig és délután 2—4-ig. Felvételre jogosult minden 4 elemi osztályt végzett tanuló felvételi vizsga nélkül. A népiskola 5. vagy 6. osztályát az idei tanévben végzett tanuló, akik az ének, torna és kézimunka kivételével minden tárgyból legalább jó eredményt értek el, szeptember 30-ig teendő sikeres különbözeti vizsgával felvehetők a polgári iskola II., illetve III. osztályába. Beiratáshoz szükséges: születési bizonyítvány, utolsó iskolai bizonyítvány. Felvételi díj 1 P 50 fillér. Teljes tandij évi 40 P, melynek fizetése alól jeles és jó tanulmányi előmeneteli hadiárak és hadigymolok mentesek. Megfelelő viselet és előmeneteli tanuló, ha ezt anyagi helyzetük megokolta teszi, ráutalásukhoz mérten teljes vagy részben tandijmentességben részesülhetnek. Igazgatóság.

CSODA-DAUFERT csináltasson Bartos hölgyfodrásznál Lévan. Arannélkül gyönyörű.

Megható viszontlátás

Borongó felvidéki hegyek alján, sötét fenők és fehérek dereku nyírfák között, tisztavízű hegyi folyócskák partján sok régi uri kastély, kuria és udvarház hirdeti a magyar Felvidék múltját. A régi tornyos, orompártas kastélyok között a legodonabb, a leghangulatosabb és legpatinásabb a fricsi kastély. 1630-ban építette a honfoglaló Aba nemzetségből származó Berthóthy Bálint uram. Az idei Arumintávaron a nagy polgári hagyományu Stühmer csalókoladégyar a fricsi kastély tornyát építette meg pavilonjál, hogy az ujra és most már mindörökké magyarrá lett Felvidék izenét hozza le az Alföldre.

Egy felvidéki nagyszonyu híret vette a szép pavilonnak. Az Alföldön él az összemlő óta és most felutazott Budapestre, hogy itt láthassa meg a fricsi kastélytornyot, fiatal-sága és a Felvidék jelképét. A Vászár nyüzsgő forgatagában találkozott a Stühmer pavilonnal. Ott csillogtak a tavasi verőfényben a fricsi kastély nemesvonalm orompártái, ott szinesedett alattuk a kastély tarkafestésű fal-díszre: magyar lovashajdu, kobzos diák, szenatórlóncos főcémester. A képek alatt ódon betűkkel elte a verset olvasta az öreg hölgy:

A felvidéki kastély orvama
Sok század verte régi kép.
Könnyes szemünk a cifra formán . . .
El-el tűnővde ősi tornyán . . .
Közöntünk drága Felvidék!

„Kibuggant a könny a szeméből — irta utóbb e sorok írójának, — amikor megláttam a tornyot, boldog felvidéki fiatalosom felejtetelen emlékt. Örömetjes viszontlátás volt. Kérem mondjon nevemben a Stühmereknek özinté, igaz köszönetet!”

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése.

Születések. Sáfár János Zatyko Katalin leánya Ilona — Kuscera Ede Valábek Gizella leánya Teréz — Rigó Lenke leánya Gizella.
Házasság. Rt. Mihály ref. T. th Erzsébet ref. — Zsiros István rkat. Kurek Matild rkat.
Halátesetek. Özv. Várady Lajosné sz. Bottka Berta 76 éves — Sabik István 10 hónapos — Holep József 69 éves — Melicher Róbert 37 napos — Hartl Rezsóné sz. Stugel Irma 66 éves — Kuscera Teréz 2 órá — Budai Gyula 14 éves.

A Bars rádió műsora: Kitünő sikerrel zárult a Vöröskest lévai tanfolyama

Vasárnap

BUDAPEST. 8 Szózat, Hanglemezek. 8.45 Hírek. 12.30 Koncert-füvészenekar. 14 Hanglemezek. 17.10 Budai Mandolin Zenekar. 18.10 Rácz József cigányzenekara. 19.20 Sporthírek. 21.30 Tánclémezek. 23 Közv. a Spolarich-kávéházból. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál. 0.05 Hírek.

Hétfő

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 A kilencven évvel ezelőtti orosz betérés. Felolv. 12.40 Hírek. 13.30 Kányási Jenő cigányzenekara. 14.30 Hírek. 17.10 Szalonötös 18.50 Reformot! de milyent? Előadás. 19.15 Hírek. 23 Tánclémezek. 0.05 Hírek.

Kedd

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 12.10 A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara 12.40 Hírek. 13.30 Hanglemezek. 14.30 Hírek. 17.10 A kisoroszk története. Előadás. 17.40 Rácz Zsiga cigányzenekara. 19.25 A rádió szalonzenekara. 22 Beszékart-zenekar. 23 Tánclémezek. 0.05 Hírek.

Szerda

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 12.10 Szmirnov Szergej orosz zenekara. 12.40 Hírek. 13.30 Verecs Károly cigányzenekara. 14.30 Hírek. 18 A Rádió szalonzenekara. 19 Rádió a rádióról. 19.15 Hírek. 19.25 Országh Tivadar hegedű zongorakísérettel. 23.30 Közv. a Baross-kávéházból. Toki-Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál. 0.05 Hírek.

Csütörtök

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, Hanglemezek. 10 Hírek. 12.10 Hanglemezek. 12.40 Hírek. 13.30 A Rádió Szalonzenekara. 14.30 Hírek. 17.10 Operaházi zenekar. 18.35 A rádió külügyi negyedőrája. 18.50 Mecseki-Rienprecht Rudolf jazz-számokat zongorázik. 19.15 Hírek. 19.25 Bálint Zoltán magyar nótákat énekel, kísérő Lovásvi Ferenc cigányzenekara. 20.35 Nehány az a hönvedség átszervezéséről. Előadás. 22 Közv. a budai Kis Royal-étteremből. Kiss Lajos cigányzenekara muzsikál. 23 Tánclémezek. 0.05 Hírek.

Péntek

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 12.10 Sohár Vilma zongorázik. 12.40 Hírek. 12.55 Vitéz Galánthy Jenő hegedű zongorakísérettel. 13.30 Országh Postászenekar. 14.30 Hírek. 17.40 A rádió szalonzenekara. 18 Sportközlemények. 19.15 Hírek. 22 Közv. a margitszigeti Palatinusz-szállóból. Weidinger Ede szalonzenekara játszik. 23 Közv. a Vadászkiirt-szállóból, Pertis Pali cigányzenekara muzsikál.

Szombat

BUDAPEST. 6.45 Torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 12.10 A Rádió Szalonzenekara. 12.40 Hírek. 13.30 Hanglemezek. 14.30 Hírek. 17.10 Közv. a Gellért-szállóból. Illiczy László jazz-zenekara játszik. 18 Csorba Gy. és cigányzenekara muzsikál, Vadász L. tárogatózik. 19.15 Hírek. 10.25 Tánclémezek.

— AZ ÚJ ÉLET könyvnapjában Sinkó Ferenc a Felvidékre váró második próbatételről. Janics Kálmán az „új felvidékesítés” Dobossy László a végvári magyaroktól lett felvidéki magyarok országgyűlési feladatairól ír. Vass László Bartha Miklós Kazárföldön c. könyvével, mint a felvidéki fiatalok egyik nagy elményével foglalkozik meg Vajlók Sándor a kárpátaljai cseh földreformot ismerteti. Gerencsér István a magyar mitoszról, Ikvay László első találkozásáról a kettéfele Magyarországgal, Aradi Zoltán az Új Életről és a „Szabad Magyarországról”. Kovács Endre alapos tanulmányban foglalkozik azokkal a szellemi áramlatokkal, melyek a felvidéki magyar ifjúság lelki arcát kialakították. Két debreceni íróember. Tóth Béla, a fiatal kritikus és Gulyás Pál a kitünő költő, az Alföld üzenetét küldik a Felvidéknek. Pfeiffer Miklós X'l. Plus nunciuskorabeli beszédeit ismerteti. Szemle, könyvnyomat, az aktuális kérdések körülán egészítik ki az Új Élet számadalás könyvnapjait. Ára 1 pengő. Evi előfizetése 5 pengő. Megrendelhető a kiadóhivatalban: Rozsnyó, Rákóczi tér 4.

Köszönetnyilvánítás.

Az Árvaházat fenntartó Lévai Nőegylet a következő adományokat kapta.

Május hó

Magyar a magyarért 15 kg. cukor, 15 kg. zsír 90 kg. liszt, özv. Bóna Jánosné Varsány 32 tojás, Magyar a magyarért 90 kg. liszt, 15 kg. cukor és 15 kg. zsír.

Fogadják a nemesszívú adakozók az árvák nevében hálás köszönetünket.

OFFERMANNÉ ÁRVAY MÁRIA.

A Magyar Vöröskest Egyesület lévai fiókja egyhónapos önk. apólonói tanfolyamot rendezett, amelynek oktatója Holbe Gréte budapesti vöröskestes nővér volt. A tanfolyam záróvizsgája hétfőn zajlott le a városháza nagytermében. Megjelent a záróvizsgán báró Apor Gizella a magyar vöröskestes egyesület apólonói osztályának vezetője is, ami nemppé avatta a lévai vizsgát.

A vöröskestes főnököt Klain Odón polgármester üdvözlötte és köszönetet mondott a legtisztább krisztusi tanok alapján végzett ódaadó és lelkes munkásságáért, amit az emberiség javáért folytat s amelynek alapja a szeretet. Majd Árvay Magda a hallgatók nevében mondott köszönetet fáradozásáért a főnöknek és virágkoszorúval kedveskedett, majd az oktató növéhez fordult köszönő szavaival és a tanfolyam hallgatóinak nevében szép emléktárgyat nyújtott át neki Surányi Beláné a vöröskestes lévai szervezetének elnökét, Schubert Tódornét üdvözlötte elismerő szép szavakkal és virágkoszorúval és köszönetet mondott a hallgatók nevében azért az ódaadó és önzetlen munkáért, amellyel a vöröskestes keretében ezt a tanfolyamot is elre hivatá.

A kedves fogadtatásra báró Apor Gizella főnökő megindítóan lelkes szavakkal válaszolt. Kifejtette, hogy már hatvan tanfolyam záróvizsgáján vett részt, de ezek közül a lévai a legkedvesebb számára, mert ez az első ilyen tanfolyam, amelyet a felszabadult felvidéki részen rendeztek, azért a legnagyobb örömmel jött Lévára.

Ezután az ünnepélyes bevezetés után megkezdődött a vizsga. Meg kell állapítanunk, hogy a vizsga nemcsak afele formális volt, hanem komoly merceje az egyhónapos tanfolyam eredményének. De azt is megállapíthatjuk, hogy városunk egészségügye ezzel a tanfolyammal igen sokat nyert, mert a hallgatók itt szerzett tudásukat és tapasztalataikat nagyon szepen hasznosították. Nem volt egyetlen hallgató sem, aki a sorház után nyert tetelekre ne tudott volna precíz válaszokat adni, ami a tanfolyamon folyó komoly munka legszép bizonyítéka. Az a mintegy ötven lévai hölgy, aki itt bizonyított, fáradozásáért elismerést érdemel. Ugyancsak meglepő volt a gyakorlatilag demonstrált betegápolási módozat is, amely a legújabb tapasztalatokat egyesítette.

A bizonyítványok kiosztása után báró Apor Gizella főnökasszony beszédében a legnagyobb elismerést fejezte ki a tanfolyam ilyen magasfokú eredménye felett. A magyar vöröskestes nemes célkitűzése kiemelték a főnökő beszédének ama részéből is, amelyben felhívta a tanfolyam résztvevőit, hogy keressék fel az arra szoruló betegeket és hasznosítsák körülükben a tanfolyamon szerzett tapasztalataikat, ami a tanfolyamnak nemcsak egyik fontos egészségügyi, hanem legszép szociális eredménye is lenne.

Ezután Ghimessy Böske kedves szavak kíséretében a lévai önk. apó önk. szervezet tagjai emléktárgyat adta át a főnökőnek, egy szépen csiszolt lévai aragonitot, rajta ezüst lapon Léva felszabadulási dátumának megörökítésével. Báró Apor Gizellát meglepte a lévai szívek melege s csupán az erre való hivatkozással fogadja el az ajándékot — mondta. — Vegül Schubert Tódorné, a lévai elnökő mondott köszönetet báró Apor Gizellának.

A vizsga után a tanfolyam hallgatói és a hatóság képviselői a főnökő tiszteletére a Kaszinóban adott ebédet vettek részt. Schubert Tódorné kormányfőtanácsos méltatta itt báró Apor Gizella önfeláldozó vöröskestes tevékenységét a világháború verzivataros ideje alatt s lelkes munkásságát ma, az országot újjáépítő munkában Schubert Tódorné ama kivánságának adott kifejezést, hogy a visszacsatolt Felvidék és az anyaország szelleme minél gyorsabban olvadjon össze, amely munkánk egyik lelkes társa báró Apor Gizella is. Klain Odón polgármester a vizsga szép sikereért üdvözlötte a tanfolyam hallgatóit.

Széchenyi

Középiskolai Fuiinternátus ESZTERGOM

Világi okl. tanárok vezetése alatt.

Az internátus épülete pormentes helyen, a Duna felett, a Várhegyen van. Játsszoudvar, üdülőkert, Tágas, szellős termek. Vizvezetek, fürdő a házban, villany. Állandó tanári felügyelet. — Elsőrangú, bőséges ételmezés!

KORREPETICIO, ZENE, TÁRSALGÁS SPORT

Részletes képes prospektus díjtalanul.

Eladó új ház a Kasznárság mögött, két szoba, konyha, speiz. Bővebbet Kovács fodrásznál. 745

Kiadó szoba konyhás lakás. Berzsényi 11. Bem utca folytatása. 747

Iker gyermekkoscsit és használt háló butort vennék. Cim a kiadóba. 478

Vármegyénk közállapotai az alispáni jelentés tükrében

Bars és Hont k. e. e. vármegyék folyó hó 15-iki közgyűlésén az alábbi alispáni jelentést terjesztették elő:

Első alispáni jelentésemet az Uristenhez intézett hálaadással kezdem. Teszem ezt abban a meggyőződésben, hogyha minden napunknak minden szabad percét imával töltjük el, még akkor sem adhatunk eléggé hálaát a Mindenhatónak, hogy felnyitotta a Trianon által ácsolt koporsónk fedelét és megengedte, hogy megláthattuk a felkelő napot és elindulhattunk a feltámadás útján.

Isten után az egyesített vármegyék közönségének fordulok köszönő szóval. Közönséget mondom a vármegye közönségének azért, mert teljes mértékben átérzi azt a sok nehézséget, amellyel a vármegye tisztviselői kezdenek meg kell küzdenie és mert megértésel és türelemmel igyekezik fellegelőteljes munkásságunkban támogatni.

Az Uristen kegyelme és a vármegyék közönségének támogatása tette lehetővé, hogy a rendelkezésünkre álló rövid hat hónap alatt — csekély létszám dacára — elindulhattunk azon az uton, amely uton remélem elérni leghamarabb a közigazgatási apparátus teljes beállítottságát. Reményemben megerősít az, hogy előterjesztésemre és a Főispán ur határozott támogatásával az első alkalommal megállapított tisztviselői létszámot a m. kir. belügyminiszterium 2 aljegyzővel, 1 szolgabíróval, 4 díjnyakkal és 1 kisértő szolgai állással feleltem. Az így felemelt létszám is kevés, de mégis nagy haladást jelent, mert lehetővé válik általa olyan munka-beosztást létesítenem, amelynek folytán az egyes tisztviselők munkacereje eredményesebben felhasználható lesz.

Az újonnan rendszerezett állásokra dr. Tóth János vm. iróadigazgató lévai és dr. Csoply András vm. közig. yakornok hatvani lakos vármegyei aljegyzőkké, — dr. Novotny Elemér vm. közig. yakornok lévai lakos szolgabíróvá, — dr. Pályi Pál vm. aljegyző árvaszéki ölnöki kinovezése folytán megüresedett aljegyzői állásra pedig dr. Fodor Vilmos ügyvédjelölt, vámosmikolai lakos neveztetett ki.

A közigazgatás, különösen a kihágási ügyek zavartalan ellátása érdekében a Főispán ur előterjesztésemre dr. Weisz Hortenstein Jenő kálasi földbírótokozt tb. főszoigabíróvá, dr. Novotny Elemér, dr. Szpál Miklós és dr. Patakfalvi Miklós közigazgatási yakornokokat tiszteletbeli szolgabírókká, dr. Bretyenszky Lajos lévai, dr. Mártonyi Imre balassagyarmati és dr. Gáonczel Gyula verebelyi lakosokat pedig díjtalan közigazgatási yakornokokká nevezte ki.

Szükségessé vált a járási székhelyeken az eljárások gyorsítása és a vm. t. főügyész tehermentesítése céljából ügyészi megbízottak kijelölése. Szobon dr. Bánhegyi Károly segédugyész és Verebelyen dr. Takáts Sándor nyug. bírósági tanácsost bízom meg az ügyészi teendők ellátásával. Ezek után már csak a számvevőség létszámának kiegyenlítése van hátra, mert a mai létszámmal a számvevőség nem tudja elvégezni a reá háruló feladatokat.

Különbösen érezteti ez a hatását a községi vagyonkezelés ellenőrzése terén. Nem jutott idő az első félévi vagyonkezelési vizsgálatokra, pedig erre nagy szükség lett volna, mert a csehek az elmúlt husz esztendő alatt jóformán soha sem tartottak vizsgálatot, zár számadások sok helyen esztendőnk óta nem készültek s több községi pénztárt jelentős pénzhányattal vettünk át.

Ennek dacára a legtöbb községben, amelyben időm volt az ügyek vitele iránt a helyszínen tájékozódni, — megállapítottam, hogy külföldesebb bajok nincsenek. — A pénzhányatt miatt — ahol arra lehetőség volt, eljárás indítottam és feljelentést tettem az ellen a cseh szolgálatból átvett körjegyző ellen is, aki Alsópályán sikkasztott és megszökött. A

sikkasztott összeg megállapítása folyamatban van

A vármegyei hivatalok ügyviteléről napról, napra javul. Az alispáni hivatalban azonban súlyos nehézségeket okoz az a körülmény, hogy a hivatal végleges elhelyezése még mindég nem volt megoldható. Emiatt nem tudom a biztosítást sem beszerezni, ami különösen a segédhivatalok ügymenetében okoz zavart és leküzdhetetlen akadályokat.

(Folyt. köv.)

Baleset-elhárítás az iparban

Az anyaországi iparvállalatok az OTI balesetelhárító ügyosztályával karöltve évek hosszú sora óta azon fáradoznak, hogy az ipari munkásságot megóvják mindazon veszélytől, amelyet a gépek magukban rejtnek.

A gépek megfelelő védőburkolattal lesznek ellátva, a munkások a gépek és szereszmok kezelésének veszélyére ki lesznek oktattva és számtalan illusztrációval ellátott plakátok figyelmük szelmeletétően fel lesz hívva az őket állandóan a minden oldalról fenyegető veszélyre.

A visszacsatolt felvidéken az oroszai Garamvölgyi Cukorgyár R. T. igazgatósága ismerteti fel elsőnek ezen nagyfontosságú akció szükségességét és elsőnek kérte meg az OTI igazgatóságát, hogy vállalatában az igazgatóságát karöltve a baleset-elhárító bizottságot megalakítsa.

Az OTI igazgatósága a cukorgyár ezirányú kérését a legnagyobb örömmel fogadta és Dr. Fiszter vezérigazgató helyettes és ifj. Flock műszaki tanácsosokat küldte ki, hogy az alakuló közgyűlésen személyesen részt vehessenek.

A közgyűlésen Dr. Fiszter vezérigazgató helyettes ismertette a munkássággal a baleset elhárításának szükségességét s rámutatott arra, hogy ugy a munkásságnak, mint a vállalatnak elsőrendű érdeke, ez irányban minél hatásosabb tevékenységet kifejteni, hogy a munkásság testi épiségének megóvása által hazánknek is szolgálatot tegyünk.

Az előadást a munkásság nagy lelkesedéssel és megértéssel fogadta. A megalakult bizottság elnöke az intézménnyel szemben nagy megértést tanúsító cukorgyár igazgatója, tagjai: üzemmérnökök és a munkásság által delegált munkások.

Követendő példaként állítjuk a fentiekben foglaltakat a többi felvidéki üzemek elé.

MAGYAROK! EMLÉKEZZUNK!

(Cikksorozat a „Bars” számára)

II.

A marinszki vérfürdő.

Még az előzetes harcok során, 1918 május végén Marinszk városnál (Tomszktól délre a szibériai fővonalon) bekerítették és fegyverletételre kényszerítették a csehek egy zászlóalj erejű, majdnem kizárólag volt hadifoglyokból összeállított vörös csapatot. Külön választották a birodalmi német és osztrák embereket, azután a fennmaradó, körülbelül négyezer főnyi fegyvertelen magyar vöröset egy csomóba terelve halomra géppuskázták. Senki nem maradt közülük életben. Ezt egy szemtanú osztrák vörösből hallottam pár nap múlva Tomszkbán.

Hogy bántak a csehek szlovák fogolytársaikkal?

1918. június elején a tomszki déli fogolytáborban, ahol azokat a szlovák hadifoglyokat őrizték, akik eddig vonakodtak önként belépni a cseh légióba, — kényszersorozást tartottak a csehek. Egy délután saját szememmel láttam, amint a táborból három szerével szállították kórházba a puskatussal egyba-főbe vert, összerugdalt, szuronnal megszurkált sebesülteket. Egymás hegyénhátán, ölfaként bedobálva feküdtek szegény sebesült szlovák fiúk.

Ilyen renitens szlovák tábor egyébként Irkutskban is volt. Egy onnét kiszabadult nyitrai 14-es szlovák származású szakaszvezetővel — nevét nem említem, nehogy baja legyen — beszéltem később, aki a többek között azt is elmondta, hogy soha nem felejtje el a cseheknek, hogy 1918. december 24-én, karácsony estéjén a fogolytábor latrináját cél nélkül kiirtították velük. A latrina csontját fagyott tartalmát a gödör mellett felhasználították és azt ugyanazon év Szilveszter estéjén a pöcegödörbe visszahordatták a valóságos szlovák katonákkal. Megjegyzem, hogy az eféle cigány munkákat Szibériában, így a fogolytáborokban is, kinsaiak végezték, persze, jó pénzért.

Hajda cseh légionista főparancsnok szemlenti.

1918. nyarán Hajda cseh légionista fővezér terrorvonalával szemletartás címén végig utazott az akkor már cseh felügyelet alatt álló egész szibériai fővonalon.

A szemle egyik főmódszere volt, hogy minden vasúti állomásra összehozták a csehek a környéken mezei munkára kiadott s

a veszedelmet idejében meg nem neszelő — és jól jegyezzük meg, hogy a vörös hadsereggel semmiféle összeköttetésben nem álló ártatlan, fegyvertelen, kizárólag csakis magyar hadifoglyokat. Ezekkel Hajda miúdentűt „kihallgatást” tartott. A tolmács egy Zsidnyan (magyarosított neve Szitnyai volt, de ezt őn hatalmával visszaazavákosította Zsidnyanra) nevű mozdonyvezető volt, aki békeidőben Pocszony—Lipótvár közti vonalon vezette a mozdonyokat.

A kihallgatás és tolmácsolás mindig a következőképpen folyt le:

Szitnyai: „Ugye kommunista vagy, te gazember?”

Magyar hadifogly: „Dehogy kérem szépen. Én itt dolgozom X. orosz gazdánál. Y. faluban.”

Szitnyai Hajda felé tisztelegve: „Kommunista magyar gazember.”

Hajda: Rövid intéz.

És a száz és száz magyart már vitték is a cseh terroristák az állomások mögött lévő gödörhöz, árokhöz és lötték agyon.

Érre koronatanu Jó Sándor soproni 18-as honvédegyalozredbeli honvéd, a budapesti Bristol Szálló egykori kávéfőző legénye, akitől ezt sok más cseh gyalázatosággal együtt 1919-ben hallottam. Jó honvéd kényszerből mint szakács működött Hajda terrorvonalán.

Tőle hallottam például azt is, hogy ugyan csak 1918. júliusban a vörösök leverésekor Irkutsknál a különválasztott magyar vörösöket a csehek a Bajkál-tóba hajtották a a nyakig érő vízben közülük többszázat agyonlőtték.

Szomorú emlékek a tomszki hadifogolytáborból.

1918. júniustól 1919. karácsonyáig, az orosz vörösök bevonulásáig a tomszki hadifogolytáborban szinylődtem cseh őrizet alatt. Csak néhány mozaikkockát ez időből! A csehek bevezették a magyar tisztok számára is a megszegényítő botozást. Számos magyar tiszt szenvedett így. Nem nevezek meg senkit, minek érintsek fájó érzéseket? Most is előtem van a Ganz-gyár egy gyermekarcu, szeniális fiatal mérnöke, akkor honvédezásoló, akit egy vigyázatlan hazafias kijentéséért botoztak meg a csehek. Még jó, hogy agyon nem lötték!

Nap-nap után tartották a csehek a magyar tisztí barakokban a legdurvább, sértő modor-

ban lefolytatott cáltalán motozásokat. Ahogy minket kezeltek, ahog képest Semienow hetman amuri vagy zabajbali hurját kozákjainak viselkedése velünk szemben a legkifogástalanabb gentlemanlike-rak volt mirősíthető.

1918. nyarán már nagymértékben fellépett Szibériában a kiütéses tifusz. Etrek és tízezrek hullottak el e gyalázatos betegségben. Tomszkbán is erősen szedte áldozatait a járvány az oroszok körül. A hadifogolytáborban azonban — az oroszok nagy csodálkozására — alig fordult elő megbetegedés. Persze, mert főlényes intelligenciával védekezünk ellene és a legénység is engedelmeskedett tisztjei parancsának.

Akkoriban a vörösök már erősen kezdték szorítani a cseh Kócsk társaságot kelet felé.

Tjuman város evakuálásakor a mintegy 1500 összeszedett magyar hadifoglyot két nagy gabonaszállító bárkákba rakták a csehek. A rossz élelmezés és bánásmód következtében halálosan elkeseredett magyarok ázadást kíséreltek meg, amit a fegyveres cseh őrk levertek. Eután bezárták a bárkák csapóajtóit s csak nyitították nyitították fel, hogy valami kis vizet, moslékszerű élelmet dobáljanak be számukra, megelőzőleg mindig éles tőlténnyel belövődözve megfélemlítés céljából.

Háromhetes ut után érkeztek meg a bárkák az Ob és a Tom folyón Tomszkbá.

Behozták a még élő magyarokat a hadifogolytáborba. Láttam a bevonulást. Soha szörnyűbb képet legnehezebb lázálmaimban sem élhetek át. A kiütéses tifusz dühögött szegény emberek között. A halálravált toporngyos, piszkos, beteg magyarok egymást cipelték, támogatták. A tomszki hadifogolytábor így hosszú utca volt, mindkét oldalán baraképületek, zsufolva főleg magyar hadifoglyokkal.

És a csehek négy barakban szállásolták el, — melyekből kiirtették az ottlakó hadifoglyokat — a majdnem kivétel nélkül fertőzött, ugyanon érkezett magyarokat. A tábor legdélibb és legészakibb végén egy-egy barakban, valamint az utca közepén egy-egy egymással szembeálló barakban, hogy a járvány elterjedjen a tábor összes magyarjai között. Hát el is terjedt. Minden óvintézkedésünk dacára is. Több száz szegény magyar fekszik a tomszki temetőben.

Gy.

EMLÉKEIM

Írta: vajai Vajay József

*Kereskényi patakmalom,
A Szikince völgye,
Garamszentkereszti erdő,
Kálnai pap kertje,
A nyúlölgyi rozant csarda,
A Kácsató partja:
Mindegyik egy édes emlék,
Mind szívembe írva:
Ida, Irén, Vilma ...*

*Kisszebeni Tarca partja,
Olt uccai kislány,
Újvári ifjéfi mise,
Zöldkert ucca Léván,
Szentlászlói rózsabimbó,
(A sors másnak szánta!)
S életem legszebb szívárványa,
Oltárképem máma:
Mariska, Jolánka! ...*

*Angolkerti törökmeccsel,
Hattyúliget ucca,
Fényesforrás kristályvize
Remeteség kútja,
A római fürdőromok,
Vértes távol orma,
Minden elmúlt, szép csendesen,
Róluk álmodom ma:
Lilike, Ilonka ...*

Nyaraljunk a szép magyar tengerénél. Kérjen felvilágosítást és prospektust bármelyik utazási vagy menetjegyirodánál. Vegye igénybe 59 P-ért az „Egy vidám hét a Balatonon” c. ellátásos jegyfüzetet, mely az összes szolgáltatásokkal együtt és gyorsvonat III. osztály vasuti jeggyel oda-vissza egy teljes heti tökéletes balatoni üdülést nyújt. A jegyfüzet kapható a MAV. összes hivatalos menetjegyirodáiban (IBUSZ) és a Hangya Szövetkezet fiókjában.

Nyilttér.*)

NYILATKOZAT.

A barai ref. egyházmegye elnöksége.

465 - 1939. szám.

A „Bars”
tek. Szerkesztőségének

Léva.

Kérjük, sziveskedjék közölni az olvasó közönséggel, hogy Novotny József urnak a lap f. évi 21. és 23. számaiban megjelent írásaival a nyilvánosság előtt foglalkozni nem kívánunk, e'elben alkalmat nyújtunk néki arra, hogy református egyházunkra és vezetőire vonatkozó állításait az arra illetékes fórumok előtt bizonyíthassa. Addig az ügyet a nyilvánosság előtt bfejezettek tekintjük.

Léva, 1939. június 16.

Dr. NAGY BÉLA,
egyh. gondnok.

CZEGLÉDY PÁL,
esperes.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

L É V A V Á R O S.

ad 3643 - 1939. szám.

TÁRGY: Közutak javítása és karbantartása

Hirdetmény.

A város köztutainak javítása és karbantartására vonatkozó megbízás lejárt s így a város arra új pályázatot hirdet, tekintve, hogy a május 26-án kiadott pályázati hirdetés nem járt kellő eredménnyel.

Felhívotnak mindazon lévai iparosok, kik ezen megbízást elnyerni óhajtják, hogy zárt ajánlataikat 1939. évi június hó 30-ig (déli 12 óra) a város íktatói hivatalába adják be.

Ajánlat teendő úgy az összes lakatos, mint a kuttisztítási munkákra, mert a jövőben a pályázatot elnyerő vállalkozó lesz köteles a munkák teljes gondozását felelőséggel vállalni, legyen az bármilyen szakmabeli munka, vagy pótlás.

A megbízás egy évre szól. A megállapítandó díjak a vállalkozónak utólagos 1/4. évi részletekben lesznek fizetve.

Léva, 1939. évi június hó 12-én.

KLAIN ÖDÖN s. k.
városbíró.

L É V A V Á R O S.

3714 - 1939. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a város képviselő-testülete 1939. évi június hó 12-ik napján tartott ülésében 3714-1939. szám alatt Léva város 1939. évi költségvetését elfogadta.

A városi képviselőtestületnek a költségvetésre vonatkozó határozata, a költségvetéssel együtt a városi számvetéség helyiségében (Vármegyeháza I. em. 9-10. szám alatt) 1939. évi június hó 13. napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére van kitéve. Ezen 15 napi határidőben a város minden választója és adófizetője a költségvetésbe betekintést és ezen időben ellene felelőzetést adhat be, amit a város bírójánál kell benyújtani.

Léva, 1939. évi június hó 13-án.

KORALEWSZKY REZSŐ, KLAIN ÖDÖN,
főjegyző. városbíró.

**Balatonföldvár, Zamárdi,
Siófok-Gyalatonujhely**

heti pensiódíj 22 pengő, főszobában
28 pengő. — Kitéző referenciák
Iroda Bpest VI. Teréz-krt. 18. III. 1.
Prospektus.

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetésekre való levélbeli érdeklődésekre kőrünk válasza szolgáló levelezőlapot csatoln!

Kifutófiut felveszünk július elsejére Kern Testvérek rádió és műszaki üzletében, Léva. 729

Traktort körülbelül száz m. hold tarlóhántásra keresek. Csatt Mihály Kisüle u. p. Bars-Bese. 730

Kifutó felvétetik Mészáros fűszerüzlet Ozmán tér. 735

Ház jutányosan eladó. Honvéd utca 27. Bővebbet Horthy Miklós u. 26. 736

Tanuló felvétetik Kiss Testvérek műbutorasztalosoknál. 737

Kiadó szoba, konyha, speiz, fürdőszobás lakás, mosókonyha használatlall. Felszabadulás utja 37. 738

Száraz gomboshere és egy szecska-vágó eladó. Köttra, Ipolyisági ut. 740

Kiadó szoba, konyha Jókai u. 13. 741

Költözködés miatt komplett hálószoba- és konyhabutor eladó. Ady utca 29. 742

Olcsón és kényelmesen főz Shell gázal! Bemutatás: Bernáth és Fenyvessi-nél, Léva, Bati utca 9. 708

Ki mos óránként 2 fillérért??

Mosónó semmi esetre sem! Ilyen olcsón csak egy régi háziszer dolgozik; 26 fillérért kerül és ezért a pénzért éjjelen át tökéletesen kioldja a ruhából a piszkot. Egy csomag Henko 50-60 liter legerősebb szennyoldó áztatóvizet ad. A benne áztatott ruhát nem kell leszappanozni, elmarad a fárosztó dörzsölés és az anyai kárt okozó kefélés. Reggelre a ruha már félig tiszta.

Építőtelek a város közepén cca 500 □-öl jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Értékes modern hálószobabutor és ebéd-lőasztal 6 kárpitozott székkal, teljesen új állapotban eladó. Léva, Horthy Miklós ut 83. 732

Szabást, modell készítését tanítok Párisi Akademia metodusa szerint. A könnyű metódus alapján bárki rövid idő alatt elsajátíthatja. Pomoziné Léva, Horthy Miklós ut 13. I. em. 733

Kiadó 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel. Damjanich u. 38 734

Egy üzlethelyiség jó helyen kiadó. Deák Ferenc utca 2 sz Érdeklődni Zsitinyan cukrásznál. 731

Ha épít, csak

„Schoeller”-

- téglát,
- cserepet,
- meszet,
- alagcsövet
- homokot,
- alapkövet,
- cyklopot,
- terazzot,
- nemes vakolatot
- travertint,
- burkoló lapokat,

használjon!

Kitűnő minőség! Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás minden mennyiségnél!
Telefon: 182.

GYÖNYÖRŰ VILLAKERT

BALATONSZÉPLAKON

(A BALATON LIDÓJÁN)

Siófok mellett a Balaton legszebb részén.
Fürdőzésre kitűnő fővenypart. Önződús le-
vegő. Olcsó telekarak. Kedvező feltételek.

Felvilágosítást ad: PARCELLÁZÁSI VÁLLALAT KÖZPONTJA, Budapest, VI. Teréz-
kört 26. Vagy a Telepfelügyelőség a helyszínen.

Eladó Hegyalja utca 17 számú ház. Bő-
vebbet ugyanott.

Ház lakás üzlethelyiséggel együtt Bati utca
4. szám alatt azonnal bérbeadó.
Érdeklődni lehet dr. Mocsy Aba ügyvédnél
Léva. 439

Vigyázzon okmányaira! Foto-kópiát
az eredetivel teljesen
egyenlőt azonnal készít Foto Rusznák, Léva.
638

Kiadó azonnal két szoba, konyhas lakás
Bővebbet: Koháry utca 46.

HANGOS APOLLO MOZGÓ

Vasárnap 2—4—6.15 és 8.30 órákor
A magyar filmművészek gála filme. A
Vadvirág c. enekes vígjáték filmválto-
zata. Kedves kis film, bohókás jele-
netekkel, sok humorral és helyzetko-
mikummal

Vadrózsa

Főszerepekben: Dayka Margit, Rózsa-
hegyi Kálmán, Simor Erzsé, Lehotay
Árpád, Pethes Ferenc, Dajbukát Ilona.

Előjáték: A legújabb hangos híradó!

Szerdán, este 6.15 és 8.15 órákor
Csütörtökön este 6.15 és 8.15 órákor
Világhírű film, mesteri feldolgozásban.
Tolsztoj Leo, „Kreutzer szonáta” című
regénye nyomán

Szentpétervári
éjszakák

Főszerepekben: G. Morley és P. Renior.

Pénteken este 6.15 és 8.30 órákor
Sombaton este 6.15 és 8.30 órákor
Vasárnap 2—4—6.15 és 8.15 órákor
Gyönyörű kiállítás, grandiózus film!

Miss Broadway

A nevetés, az ellenállhatatlan humor,
a gondtalan kacagás filmje. Csupa
muzsika, tánc, szerelem, vídamság,
elévenség kiváló nagyjelmje.

A legújabb hangos híradó!

Motorkerékpár jó karban levő
oldalkocsis eladó.
Honvéd utca 5. 644

Bútorozott szoba külön bejárattal
azonnal kiadó. Magtár-
köz 2., Bakernénál. 648

Eladó ház kerttel, udvarral Felszabadu-
lás u. 8. 682

**Megbízható
kerékpárok**

csak szaküzletben
kaphatók.

CSEPEL varrógéplerakat
Vadászati és halá-
szati cikkek.

Gramofonok és lemezek.
Szakszerű javítóműhely.

BAROSKA J.

LÉVA, HORTHY M. UT 43.

TELEFON 130

Utítársul

jobbat nem találhat, mint a KODAK
Retina fényképezőgépet. • Mindig
kéznél van, de soha sincsen terhére.
Kezelése egyszerű és gyors. Egy
tekerics filmre 36 felvétel készíthető.

A modern ember fényképezőgépe a KODAK
Retina, most részletre vásárolható meg a foto-
szaküzletekben, 6 és 12 havi hitelle. Itt van te-
hát a kedvező alkalom a Retina megvételére.

Kérjen felvilágosítást a fotószaküzletben

HAJDÚ SÁNDOR fényképésztől Léván

Hétfőn és kedden - Világszenzáció!
Aktuális! Izgalmas!

Acélkoporsó

Az Acélkoporsó (Submarine D. I.)
c. film tartalma, ugyszólván szó-
szerint egyezik a „SQUALIS” ten-
geralattjáró drámai katasztrófája
részletével. - Főszereplők: Pat O
Brien, George Brent, Wayne Moris.

FOX híradó!

Péntek—Szombat—Vasárnap:

ÉJFÉLI VENDÉG

(Tangó Notturmo) POLA NEGRI gyönyörű szerelmi
drámája. Partnere: — ALBRECHT SCHOENHALS.

Előadások hétköznapon: 6.15 és 8.30. Vasár-
napon: 2—4—6.15 és 8.30 órákor.

ORIENT
HANGOS MOZGÓ, LÉVA

Ma vasárnap utoljára: DEANNA DURBIN

Első tavasz

Partnerei: Melvyn Douglas, Jackie Cooper.

Kisérőműsor: Kecskemét Magyarország gyű-
mölcsös kertje és világhíradó.